

Voorjaarsrapportage

2019

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING EN LEESWIJZER	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
1.3	Algemene bepalingen	6
1.4	Behandelschema	6
2	WESTERVELD NU EN MORGEN	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Missie & visie	7
2.3	Veranderende realiteit	7
2.4	Thema: Sociaal domein	7
2.5	Thema Nieuw beleid: BrinQ en actualisatie wegenbeheerplan	8
2.6	Thema: Overig nieuw beleid	9
2.7	Thema: Lokale Lasten	10
2.8	Thema: Duurzaamheid	11
2.9	Onderweg met 'Grensverleggend besturen' en Samenlevingsakkoorden	12
3	FINANCIEEL PERSPECTIEF	14
3.1	Structureel perspectief 2019 en meerjarig	14
3.2	Structureel perspectief (verzameld per programma)	14
4	KADERSTELLINGEN VOOR 2020	15
4.1	Kaders voor 2020	15
4.2	Toelichting op de kaderstellingen:	15
4.3	Samenvatting financieel perspectief inclusief kaderstelling	18
4.4	Toelichting op ombuiging / taakstellingen	18
4.5	Samenvatting Ombuigingen taakstellingen	21
4.6	Samenvatting financieel perspectief inclusief taakstellingen	22
5.	PERSPECTIEF PER PROGRAMMA EN FINANCIËLE MUTATIES 2019	23
	Bijlage 1 Overzicht investeringen	48
	Bijlage 2 Bedrijfsvoering	51
	VASTSTELLINGSBLAD	52

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Inleiding

We hebben er voor gekozen om een beperkt aantal punten op hoofdlijnen te benoemen. Dit betekent niet dat we zaken die niet benoemd zijn in onze uitgangspunten niet belangrijk vinden. Daarnaast gaan we bij al onze uitgangspunten uit van een duurzame aanpak.

We zijn graag bereid om met de gemeenteraad van gedachten te wisselen over de uitgangspunten en voornemens.

1.2 Leeswijzer

Ook nu weer werken we met één Voorjaarsrapportage. Daarin zijn bestuursrapportage en perspectiefnota geïntegreerd. Vanwege de noodzaak tot het doen van ombuigingen wijkt de vorm van deze Voorjaarsrapportage af van die van voorgaand jaar. Dat vindt u terug in de indeling van de Voorjaarsrapportage:

In *hoofdstuk 2* gaan we in op thema's die van belang zijn voor de kaderstelling en taakstellingen voor de begroting 2020 en de daarop volgende jaren. We geven een overzicht van nieuw beleid dat vooruitlopend op het besluit van de raad al is verwerkt in het financieel perspectief voor 2019. Daarnaast geven we een overzicht van behaalde resultaten uit het college programma 'Grensverleggend Besturen'.

Hoofdstuk 3 geeft het financieel perspectief voor 2019 en volgende jaren. Het geeft inzicht in de budgetmutaties en de doorwerking daarvan.

In *hoofdstuk 4* staat de kaderstelling voor begroting 2020. De kaderstelling bepaalt de richting voor het uit te voeren beleid en de beslissingen die dienen te worden genomen. De kaderstellingen voor de Algemene uitkering gemeentefonds, gemeenschappelijke regelingen, lokale heffingen, personeelslasten, inflatie en de rente worden uiteen gezet.

Tevens staan in hoofdstuk 4 onze voornemens voor het doen van taakstellingen / ombuigingen en het verhogen van de lokale lasten. We gaan daarover graag met u in discussie.

In *hoofdstuk 5* staat het financiële perspectief per programma. Tevens worden hier doelen voor 2020 geformuleerd. En er staat een overzicht van de financiële mutaties onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. Raadsbesluiten
2. Collegebesluiten
3. Autonome ontwikkelingen
4. Bijstellingen n.a.v. 2018
5. Nieuwe beleidsvoorstellen
6. Administratieve wijzigingen
7. Investerings

1. Raadsbesluiten

De raadsbesluiten omvatten de beslissingen die de gemeenteraad heeft genomen in de periode tussen de Najaarsrapportage 2018 en de Voorjaarsrapportage 2019 (tot 1 mei 2019). Deze bedragen worden cursief gedrukt indien ze niet worden toegelicht.

2. Collegebesluiten

Onder de collegebesluiten vallen de beslissingen die in de periode tussen de Najaarsrapportage 2018 en de Voorjaarsrapportage 2019 zijn genomen (tot 1 mei 2019).

2. Autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die onontkoombaar zijn én die betrekking hebben op de taken van de gemeente of het uit te voeren beleid. Dit betekent dat de gemeente dient te anticiperen op de autonome ontwikkelingen die zich voordoen.

4. Bijstellingen n.a.v. 2018

Na het afronden van het begrotingsjaar 2018 geven de gerealiseerde baten en lasten een beeld van het financiële resultaat. In de jaarrekening 2018 is hierover verantwoording afgelegd. Het financiële

resultaat geeft daardoor nieuw inzicht voor de toekomstige ramingen voor 2019 en verdere jaren. Dit inzicht leidt (mogelijk) tot nieuwe bijstellingen waardoor beter kan worden begroot. In deze rapportage is hiervan geen sprake.

5. Nieuwe beleidsvoorstellen

Dit zijn de beleidsvoorstellen die wij voorleggen aan de gemeenteraad voor besluitvorming. Het zijn de wensen, plannen en voorstellen voor nieuw beleid voor de komende jaren. Voor het overzicht zijn ze verzameld in paragraaf 2.6.

6. Administratieve correcties

Dit betreft mutaties tussen programma's en/of producten. Dit om de kredietbewaking te bevorderen door betere matching van budget met werkelijke baten en lasten. Ze zijn budgettair neutraal.

7. Investerings

Dit zijn alle mutaties op de investeringen in de jaren 2020 tot en met 2023. Het betreft de kapitaallasten. De mutaties op de investeringen zijn verwerkt in het overzicht in de bijlage 1.

Bijlagen: hierin komt een overzicht van de investeringen en een actualisatie van de belangrijkste onderwerpen uit de paragraaf Bedrijfsvoering.

De Voorjaarsrapportage wordt afgesloten met het Vaststellingsblad.

1.3 Algemene bepalingen

Indien er geen verandering heeft plaatsgevonden in één van de onderwerpen, dan is dit onderwerp niet verder opgenomen in het programma;

Alleen de mutaties die groter zijn dan € 10.000 worden kort toegelicht, bedragen kleiner dan € 10.000 worden niet toegelicht en zijn *cursief* gedrukt;

In programma 0 worden naast de reguliere onderwerpen zoals hierboven genoemd, de financiële consequenties voor de reserves uiteengezet.

Er wordt afgerond op € 1.000, daardoor kunnen er afrondingsverschillen voorkomen.

1.4 Behandelingschema

- 20 juni 2019 Technische vragenronde voor gemeenteraadsleden
- 9 juli 2019 Behandeling Voorjaarsrapportage in de gemeenteraad

2 Westerveld nu en morgen

2.1 Inleiding

Voortbordurend op het verandertraject 'Zo Buiten Zo Binnen' is 'Grensverleggend Besturen' ons uitgangspunt voor de huidige bestuursperiode. De afgelopen jaren is al een stevig fundament neergelegd om 'samen steeds beter' meer waar te maken. Een gezonde financiële huishouding is ook in deze bestuurlijke periode het uitgangspunt.

2.2 Missie & visie

We willen uitstralen en waarmaken dat iedereen ertoe doet, gehoord wordt en bijdraagt aan onze samenleving. Samen met de inwoners willen we zorgen voor een prettige, veilige en gezonde leefomgeving. Waar vrijheid ten koste gaat van veiligheid of gezondheid, willen we grenzen stellen. Maar bovenal willen we in hechte samenwerking en dialoog met bewoners en bedrijven zorgen voor een gemeente waar iedereen prettig woont en onderneemt en zich graag wil vestigen.

2.3 Veranderende realiteit

In de Najaarsrapportage 2018 gaven we aan dat we tevreden konden zijn over de tussenstand van 2018. Weliswaar was het tekort in 2018 verder opgelopen, maar dit kon opgevangen worden vanuit de reserve rekeningsaldo van ruim € 1.250.000 op dat moment. We presenteerden een structureel positief oplopend saldo vanaf 2019, waarbij in de toekomst (vanaf 2021) weer ruimte was om het nieuwe beleid verder vorm te geven. Althans dat waren onze verwachtingen op dat moment.

Begin dit jaar kregen wij echter de eerste signalen over een verslechterend financieel meerjarenperspectief, dat in de loop van de afgelopen weken alleen maar minder florissant geworden is. Wat zijn de oorzaken van dit gewijzigde perspectief? We volstaan hier met een korte opsomming:

- een toename van de lasten in het sociaal domein bij doorzetten van ongewijzigd beleid, zowel door een toename in de zorgvraag (volume) als door een toename van de zorgzwaarte;
- een toename van de zorgvraag binnen de Wmo door toenemende instroom in het vierde kwartaal 2018;
- het vervallen van de eigen bijdrage CAK¹. De lagere drempel voor toegang tot Wmo-zorg geeft een hogere vraag en minder inkomsten. Weliswaar is er compensatie voor de vervallen inkomsten, maar er is geen compensatie voor de toegenomen zorgvraag;
- een toename van de lasten op basis van een uitwerking van de visie BrinQ en de voorziening groot onderhoud wegen op basis van het geactualiseerde wegenbeheersplan;
- een toename van de lasten vanuit de gemeenschappelijke regelingen, waar we als gemeente weinig invloed op hebben;
- autonome doorwerking van taken en al gemaakte beleidskeuzen in 2019 en verder.

In het algemeen zien wij niet langer de ruimte om de investeringsagenda met eigen middelen te financieren. Dat zet de solvabiliteit in de toekomst onder druk. Onderhoud wegen en riolen wordt bekostigd uit de voorzieningen. Deze voorzieningen moeten wel toereikend zijn. Dat kan door het doteren vanuit de exploitatie. Daarvoor moet ruimte gevonden worden in de exploitatie zelf (door ombuigingen) of door het verhogen van de lokale lasten. We zullen hierna op een aantal van deze thema's ingaan.

We zijn graag bereid om met de gemeenteraad van gedachten te wisselen over de voorgenomen uitgangspunten.

2.4 Thema: Sociaal domein

Wat opvalt, is de financiële druk vanuit het sociaal domein op onze exploitatie. De lasten voor het sociale domein zijn 26% van de totale begroting. De lasten, vooral Wmo, nemen toe zonder (voorlopig althans) extra dekking vanuit het Rijk².

¹ Centraal Administratie Kantoor voor het innen van eigen bijdragen in de zorg.

² Het Rijk heeft in een brief van 27 mei 2019 aan de Tweede Kamer aangegeven extra middelen voor de Jeugdzorg ter beschikking te willen stellen, te weten € 420 miljoen in 2019 en € 300 miljoen in 2020 en 2021.

Bij toenemende kosten, zonder maatregelen om binnen beschikbare budgetten te blijven, dreigt een verdere uitzetting van het sociale domein ten koste te gaan van andere publieke taken van de gemeente, zoals bijvoorbeeld sport, onderwijs, groen en wegen. Het sociaal domein domineert daarmee de begroting en kent binnen de jeugdzorg onzekerheden voor wat betreft de uitkomsten van de tussen gemeenten onderling afgesproken solidariteit.

Vanaf 2015 hebben wij de totale uitgaven sociaal domein gedekt uit enerzijds de integratie-uitkering van het Rijk, aangevuld met een bijdrage vanuit de eigen middelen. De integratie-uitkering van het Rijk zal vanaf 2019 worden opgenomen in de algemene uitkering. Daardoor wijzigt de grondslag voor deze integratie-uitkering en gaat deze in de toekomst mee met het principe van 'trap op, trap af'. Het begrotingstekort op het sociaal domein bedraagt over 2018 € 859.000. Onze bijdrage uit algemene middelen is in 2018 inmiddels opgelopen tot bijna € 2.600.000 (2016: € 1.970.000). De huidige ontwikkelingen resulteren bij ongewijzigd beleid tot een verdere verhoging van de bijdrage uit algemene middelen tot boven de € 3 miljoen.

Sociaal Domein	2019	2020	2021	2022	2023
Budgetten bij 'niets doen'	14.486.000	13.975.000	14.253.000	14.261.000	14.267.000
Integratie uitkering sociaal domein	-11.125.000	-11.125.000	-11.125.000	-11.125.000	-11.125.000
Bijdrage Alg. Uitkering CAK bijdrage	-158.300	-158.300	-158.300	-158.300	-158.300
Bijdrage uit de eigen middelen	3.202.700	2.691.700	2.969.700	2.977.700	2.983.700
Voorgenomen ombuigingen sociaal domein	-178.000	-620.535	-834.835	-939.835	-939.835
Bijdrage uit eigen middelen na ombuiging	3.024.700	2.071.165	2.134.865	2.037.865	2.043.865
Budget Sociaal domein na ombuiging	14.308.000	13.354.465	13.418.165	13.321.165	13.327.165

In eerste instantie continueert de gemeente Westerveld de huidige werkwijze. Dat is meegenomen in de hiervoor geschetste veranderende realiteit. De basisgedachte hierbij is dat de uitgangspunten van de transformatie in het sociaal domein passend en adequaat zijn. Er is een aannemelijk substantieel risico op verdere groei van het tekort in volgende jaren.

Dat vraagt om het doorgaan met het transformeren vanuit de bestaande kaders en thema's, met als eerste stap een nadrukkelijker focus op het beter beheersen van en sturen op het huidige beleid en uitvoering. Bijvoorbeeld door een verscherpte toetsing van toekenningen, wordt de ruimte in toekenningen en keuzevrijheid beperkt. Een volgende stap is het aanbrengen en doorvoeren van beleidswijzigingen. Bijvoorbeeld door meer zorg te verplaatsen naar collectieve voorzieningen in het 'voorliggend veld'. Er wordt een scherpere afweging gemaakt tussen noodzaak en kosten. Gaan we nog een stap verder, dan staat financieel sturen voorop. Voorzieningen worden versoberd en er kunnen wachtlijsten ontstaan. Er kan een budgetplafond worden ingesteld. Met elke te zetten stap wordt de impact op de inwoners groter.

Wij denken dat al deze stappen nodig zijn om een beter 'grip' op de (ontwikkeling van) kosten te kunnen houden. In deze Voorjaarsrapportage komen wij daar in hoofdstuk 4 op terug. Bij de begroting 2020 zullen de verschillende maatregelen en de te nemen stappen nader worden uitgewerkt en onderbouwd.

Deze herstructureringen naar meer maatwerkvoorzieningen en/of versobering daarvan, levert een besparing op van circa € 178.000 in 2019 oplopend naar circa € 850.000 vanaf 2021. Alleen dan kunnen we de bijdrage van de gemeente uit algemene middelen handhaven op circa € 2,0 miljoen boven de (voorheen) integratie-uitkering. De bijdrage uit eigen middelen is dan ongeveer terug op het niveau van de jaren 2016 t/m 2018. De totale bestedingen in het sociale domein zijn dan rond de € 13,3 miljoen.

De hier genoemde ontwikkelingen worden meegenomen onder de taakstellingen in paragraaf 4.4.

2.5 Thema Nieuw beleid: BrinQ en actualisatie wegenbeheerplan

BrinQ

Met de BrinQ-visie hebt u eerder (voorjaar 2018) ingestemd. Op basis van de financiële doorvertaling is nu maximaal € 515.000 nodig om uitvoering te kunnen geven aan de visie van BrinQ. We hebben de onderdelen beoordeeld op mate van participatie, recreatie, uitvoerbaarheid, kapitaalvernietiging en

risico. Dat brengt ons tot de keuze om door te gaan met wensen die door inwoners zijn ingebracht in het kader van deze visie. Daarnaast trachten we besparingen te realiseren door het onderhoud van sloten en bomen te faseren, door meer te werken met vrijwilligers en om bestaand beleid voor de speelterreinen te handhaven. De besparing bedraagt circa € 200.000 per jaar. Daarmee denken wij de BrinQ-visie in aangepaste vorm te realiseren.

	2019	2020	2021	2022	2023
BrinQ-Bomen	100.000				
BrinQ maximale aanvraag		515.200	470.200	470.200	470.200
Besparingen		-215.138	-195.138	-195.138	-220.138
Totaal voor BrinQ-visie	100.000	300.062	275.062	275.062	250.062

Om de gemeenteraad inzicht te geven in de onderliggend voorgestelde keuzen volgt hierna meer concreet de betreffende aanpassingen in de budgetten per onderdeel.

Besparing per onderdeel	Participatie	Risico	Besparing 2020	Besparing 2021	Maatregel
Verkeer en vervoer	ja	nee	-5.000	-5.000	Uit eigen budget
Sloten	nee	ja	-34.338	-34.338	Faseren 10 jr. i.p.v. 5 jr.
Bermen langs wegen/fietspaden	ja	beperkt	-	-	-
Plantsoenen	ja	nee	-12.150	-12.150	Besparing op onderhoud
Bomen	nee	ja	-43.500	-43.500	Faseren 6 jr. i.p.v. 4 jr.
Houtwallen / singels	nee	nee	-10.000	-10.000	Meer inzet vrijwilligers
Speelreinen	ja	nee	-110.150	-90.150	Beleid handhaven
Totaal			-215.138	-195.138	

Dit onderwerp komt terug in paragrafen 4.4 en 4.5. Zo is de gemeenteraad in staat een afweging te maken van deze beheerskosten vanaf 2020 in de context van de voorgenomen ombuigingen en taakstellingen. We temporiseren de uitvoering en ramen daarom geen bedragen in 2019. Voor het onderhoud van de bomen vinden we het, vanwege het risico, wel noodzakelijk een bedrag op te nemen en daarom ramen we hiervoor € 100.000 in 2019.

Voorzieningen wegen

Het nieuwe beheerplan wegen, op basis van de laatste visuele inspectie wegen, zou in de maximale variant leiden tot een toename van de dotatie van de voorzieningen met € 605.000. Er zijn besparingen te realiseren door bijvoorbeeld wegen met een gecombineerde functie om te vormen naar betonverhardingen en door afgezwakte onderhoudsmaatregelen te nemen zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging. Het omvormen naar betonwegen en zandpaden zal als kaderstelling naar beleid worden meegenomen zodat ook richting de inwoners op de juiste wijze kan worden gecommuniceerd. De besparing bedraagt dan € 225.000 per jaar. Daarmee denken wij de staat van onderhoud van de wegen in aangepaste vorm in onze gemeente op peil te houden, zonder dat we door de ondergrens zakken.

	2019	2020	2021	2022	2023
Voorziening Wegen maximale aanvraag		605.000	605.000	605.000	605.000
Besparingen		-225.000	-225.000	-225.000	-225.000
Totaal voor Voorz. Wegen	-	380.000	380.000	380.000	380.000

Dit onderwerp komt terug in paragrafen 4.4 en 4.5. Zo is de gemeenteraad in staat een afweging te maken van de voor het onderhoud van de wegen noodzakelijk te vormen hoogte van de voorziening 'wegen' vanaf 2020. Een afweging in de context van de overige voorgenomen ombuigingen en taakstellingen. We temporiseren de uitvoering en ramen daarom geen bedragen in 2019.

2.6 Thema: Overig nieuw beleid

Nieuwe beleidsvoorstellen leggen wij voor aan de raad voor besluitvorming. Ze zijn verwerkt in de gepresenteerde programma's in hoofdstuk 5 en maken onderdeel uit van het financiële perspectief 2019 en meerjarig in hoofdstuk 3.1. Desondanks beslist de gemeenteraad. Zie ook beslispunt 5.

Leerstoel

Voor het verkrijgen van de Buitengewone leerstoel cultureel erfgoed & maatschappelijke ontwikkeling (revitalisering sociale gedachte Maatschappij van Weldadigheid) in Westerveld is er een aanjaagbudget nodig. In het voortraject naar de installatie toe moet er veel werk verricht worden in het interesseren van partners, organisaties, overheden en ministeries. Onderdeel hiervan zijn gesprekken met universiteit en hogeschool en daarbij gesprekken met kandidaat-hoogleraren. Hiervoor wordt een aanjaagbudget van € 50.000 aangevraagd. Daarnaast zijn de kosten voor de leerstoel € 2 miljoen voor de periode van 5 jaar. Wij stellen voor om vanuit de gemeente hiervoor € 50.000 per jaar voor de looptijd van vijf jaar beschikbaar te stellen. Dit bedrag zal pas worden overgemaakt, wanneer de leerstoel is geïnstalleerd en dus alle andere financiering ook rond is.

Vitaal Platteland

Iedere gemeente in Drenthe kan bij de Provincie Drenthe een bedrag van € 50.000 aanvragen, op basis van de subsidieregeling Dorpsinitiatieven. De gemeente gebruikt dit als cofinanciering voor dorpsinitiatieven/maatschappelijke initiatieven. De subsidie is aangevraagd, maar nog niet toegekend. Uitvoering kan budget neutraal indien de subsidie wordt ontvangen. Zonder subsidie geen uitvoering.

Onderzoek oost-west-verbinding

Voor het GVVP willen we onderzoek doen naar de 'oost-west-verbinding' (N855) door onze gemeente. Het gaat daarbij om de toekomstbestendigheid van deze verbinding te bepalen. Cijfers m.b.t. de hoeveelheid doorgaand verkeer op deze route zijn hiervoor noodzakelijk. Daarvoor wordt een specifiek onderzoek gedaan, waarvoor we hierbij budget aanvragen van € 35.000.

Wandelknooppunt

In 2019 willen we starten met de voorbereiding van de tweede fase van het wandelknooppuntennetwerk in het Drents-Friese Wold en Diever. De tweede fase sluit aan op de eerste fase en wordt ook aangesloten op het netwerk in Fryslân. Door de tweede fase in het NP Drents-Friese Wold richting Diever aan te leggen, kunnen we de kwaliteit van het wandelroutenetwerk verbeteren. Doel is om de verbinding tussen de dorpen en het Nationale Park Drents-Friese Wold te verbeteren, waardoor dit ook een impuls geeft aan de lokale economie. Uitvoering en onderhoud vindt plaats door het Recreatieschap Drenthe. We vragen een incidenteel budget van € 100.000 voor 2020.

Deze investering kent een relatie met de voorgenomen verhoging van de toeristenbelasting.

Samenvatting:

Nieuw beleid	progr.	2019	2020	2021	2022	2023
Leerstoel	6	100.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Vitaal platteland	6	-	-	-	-	-
Onderzoek Oost / West verbinding	2	35.000	-	-	-	-
Wandelknooppunt	3	-	100.000	-	-	-
totaal		135.000	150.000	50.000	50.000	50.000

2.7 Thema: Lokale Lasten

OZB

In 2017 heeft de gemeenteraad besloten de OZB-belasting te verlagen. Gezien ons huidige financieel perspectief, stellen wij voor om de OZB belasting te verhogen met € 681.000. Met deze stijging draaien we de motie van 2017 terug. Tevens geven we € 100.000 terug in de vorm van een lagere riolheffing.

Per saldo stijgen de lokale lasten met circa € 43 euro per jaar.

Ondanks de tariefingrepen blijft de gemeente in vergelijking met de omliggende gemeenten de laagste lokale lasten hebben.

Rioolheffing

Een deel van de riolheffing kent als grondslag de WOZ-waarde van woningen e.d. Het tarief daarvoor is in 2019 0,0245%. Door de lagere dotatie voorziening riolering, zie hierna, daalt dit tarief met 15,2%.

Voorziening riolering

De afgelopen jaren loopt de voorziening riolering op. Dit komt doordat geraamde investeringen niet of later worden uitgevoerd. Omdat de investeringen in riolering de komende 10 jaar uit de voorziening (inclusief de jaarlijkse dotatie) betaald kunnen worden ontstaat er ruimte voor een lagere jaarlijkse dotatie aan de voorziening riolering. Een lagere dotatie voorziening riolering betekent vanwege het 'gesloten karakter' dat de rioolheffing daalt.

De onroerend zaakbelasting kan worden verhoogd met hetzelfde bedrag. Deze 'uitruil' heeft geen effect op de lasten voor de burger.

Wel kan door een lagere dotatie een besparing in de kosten worden gerealiseerd van € 100.000. Zonder uitruil is deze besparing niet te realiseren.

Toeristenbelasting

Gedurende een aantal jaren is de toeristenbelasting op hetzelfde niveau gebleven van € 1,10. Dit in overeenstemming met afspraken tussen Drentse gemeenten.

We stellen voor de toeristenbelasting te verhogen naar € 1,50. Een beoogde stijging van de opbrengsten met € 305.000. Het Recreatieschap Drenthe adviseert³ voor 2020 een tarief van € 1,25 p.p.n. met een bandbreedte van maximaal 20%. Het door ons voorgestelde tarief past binnen dit advies.

De gemeente heeft veel bestedingen gedaan in de publieke ruimte om aantrekkelijk te zijn. De gemeente geeft circa € 1 miljoen per jaar indirect en circa € 0,65 miljoen per jaar direct uit dat is toe te rekenen aan het verbeteren van het verblijfsklimaat voor toerisme en recreatie. Het is daarom legitiem om nu een hoger tarief te vragen.

Daarnaast stellen we voor onderzoek te doen naar een andere grondslag voor de toeristenbelasting. Nu wordt de verblijfsrecreatie belast, terwijl juist het aantal dagtoeristen toeneemt.

De onderwerpen in deze paragraaf 2.7 zijn verwerkt in de taakstellingen in paragraaf 4.4.

2.8 Thema: Duurzaamheid

Om de gevolgen van klimaatverandering te beperken is het nodig om zuiniger en efficiënter met energie om te gaan en onze uitstoot drastisch te verminderen. Door bijna 200 landen is daar in Parijs een historisch besluit over genomen. Dit besluit is in Nederland de aanleiding geweest om te werken aan een klimaatakkoord. Op hoofdlijnen is deze gepubliceerd waarbij uit wordt gegaan van een 49% Co2 reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 met 1990 als peiljaar. Om deze doelen te halen is de inzet van alle partijen, zowel gemeenten als ondernemers, nodig. Deze transitie is een lang proces maar door vooraf de verantwoordelijkheid te nemen maakt uiteindelijk de regie groter. Zoals beschreven in het coalitieakkoord is onze ambitie dan ook groot: Samen met inwoners willen wij werken aan maatregelen om Westerveld in 2030 energieneutraal te krijgen.

Om deze ambitie te kunnen halen is het nodig aan te sluiten bij regionale en nationale programma's. De gemeente heeft zich daarom aangesloten bij de Regionale Energiestrategie voor Drenthe, zodat wij ons samen met andere gemeenten voor kunnen bereiden op de klimaatwet. Uiterlijk in 2021, zo stelt het klimaatakkoord, moeten gemeenten hun plannen gereed hebben om woningen en andere gebouwen van het gas af te halen. Dit is ook opgenomen in het Interbestuurlijk Programma.

Onze ambitie is groot maar maant daarom ook tot voorzichtigheid. We moeten voorkomen dat we uit de pas lopen met de landelijke ontwikkelingen en de draagkracht van de inwoners. Komend jaar zullen wij ons daarom voornamelijk richten op de voorbeeldfunctie van de organisatie, het ondersteunen van lokale initiatieven die inwoners helpen met besparingsmaatregelen en het inpassen van de landelijke ontwikkelingen in een passend tijdpad. Wij willen op basis van deze bouwstenen, samen met de opbrengst uit het traject van de samenlevingsakkoorden, tot een gedragen energievisie komen.

Duurzaamheid is een belangrijk thema, dit willen wij ook uitstralen. Dit is terug te zien in de verduurzaming van ons eigen vastgoed, het opwekken van lokale duurzame energie en het aardgasvrij maken van wijken (in samenwerking met de woningbouwvereniging). Daarnaast gaan wij inwoners meenemen in de mogelijkheden die de energietransitie biedt door het opleiden van energiecoaches. Op dit moment zijn daar beperkte middelen voor beschikbaar. Indien bovenstaande activiteiten noodzakelijk tot aanvullende middelen komen we daar bij de raad op terug.

³ Brief van 20 mei 2019 aan de Drentse gemeenten en de gemeente Ooststellingwerf.

2.9 Onderweg met 'Grensverleggend besturen' en Samenlevingsakkoorden

In mei 2018 is dit college voortvarend gestart met de uitvoering van het coalitieakkoord Grensverleggend Besturen en Samenlevingsakkoorden. Er zijn hoofdlijnen uitgezet over thema's als duurzaamheid, economie en het sociaal domein/ zorg. Dit vanuit de visie dat de gemeente, samen met de inwoners, wil zorgen voor een prettige, veilige en gezonde leefomgeving. Maar vooral vanuit de visie om inwoners vaker, eerder en intenser te betrekken bij het opstellen van beleid en de uitvoering daarvan. Na ruim een jaar heeft het college veel zaken vanuit het coalitieakkoord opgepakt en ook andere initiatieven genomen. In deze inleiding neemt het college u graag mee in de stand van zaken en een aantal belangrijke aandachtspunten en/of prioriteiten voor onze gemeente.

Samen met onze inwoners werken aan de toekomst van Westerveld

Bestuurlijke vernieuwing door Samenlevingsakkoorden te sluiten is een belangrijk uitgangspunt van het coalitieakkoord Grensverleggend Besturen. De raad heeft in april 2019 het startsein gegeven om de eerste Samenlevingsakkoorden te gaan opstellen. Daarna is de gemeente direct gestart met een intensieve tour langs alle dorpen om inwoners te betrekken bij het opstellen van deze akkoorden en de strategische en Omgevingsvisie. De eerste opbrengst is bemoedigend. Inwoners willen graag meedenken over de toekomst van hun woon- en leefomgeving en de toekomst van Westerveld op langere termijn. Goede ideeën zullen wij meenemen in ons beleid op korte termijn en de toekomstvisies op langere termijn, zoals de Omgevingsvisie en de strategische visie. Door het opstellen van Samenlevingsakkoorden willen wij onze inwoners vaker, eerder en intenser betrekken bij het beleid. Het komende jaar zal bijvoorbeeld nieuw economisch beleid worden geformuleerd, op basis van het samenlevingsakkoord Economie en de opbrengst van de Denktank Lokale Economie.

Door initiatieven van inwoners en ondernemers te ondersteunen wil het college ruimte geven aan goede en mooie ideeën uit de samenleving. Het gezamenlijk met inwoners uitvoeren van het VN-verdrag 'iedereen doet mee' vinden wij een mooi voorbeeld. Ook door goede experimenten op het gebied van zorg en ondersteuning te faciliteren wil het college de ontwikkeling van het sociaal domein stimuleren. En tenslotte willen wij de regelingen voor maatschappelijke initiatieven blijven inzetten, en daar waar nodig verbeteren en vernieuwen.

Het college ondersteunt graag groepen inwoners die zich inzetten voor zaken die de gemeentegrenzen overstijgen. Dit is ook een wens in het coalitieakkoord. Bijvoorbeeld in dossiers als gaswinning of uitbreiding vliegveld Lelystad. Mede dankzij deze ondersteuning is bijvoorbeeld een wachtruimte voor laagvliegende vliegtuigen boven ons grondgebied, uit de plannen van vliegveld Lelystad geschrapt. In praktijk blijkt dat deze groepen inwoners graag politiek-bestuurlijk willen optrekken met de gemeente, door bijvoorbeeld een standpunt onder de aandacht te brengen bij de Tweede Kamer. Op praktische ondersteuning wordt minder een beroep gedaan.

Aandacht voor onze inwoners

Het willen voorkomen en bestrijden van armoede is benoemd in het coalitieakkoord en een belangrijk aandachtspunt voor het college. Het college werkt nauw samen met experts en een ervaringsdeskundige. Samen is een programma ontwikkeld bestaande uit een rijk en kleurrijk palet van initiatieven, zoals de Geldkrant, G€ldlab, acties en toneelstuk in de Week van het Geld en de inzet van een ervaringsdeskundige generatie-armoede en sociale uitsluiting.

37% van onze inwoners voelt zich weleens eenzaam. Dit vinden wij zorgelijk. De aangenomen motie van de raad om te komen tot een integrale aanpak om eenzaamheid te voorkomen hebben wij daarom voortvarend opgepakt en uitgevoerd. Wij trekken samen op met Welzijn MensenWerk en sluiten aan bij initiatieven uit de samenleving zoals Dementie vriendelijke gemeente, Westerveld Verbonden, VN verdrag, Naobuur, experimenten sociaal domein en vroegsignalering op scholen. Aansluitend op de landelijke campagne "Eén tegen eenzaamheid" komen wij met een Westerveldse campagne.

Dorpshuizen en andere maatschappelijke voorzieningen blijken in toenemende mate behoefte te hebben aan maatwerk in de ondersteuning door de gemeente. In Grensverleggend Besturen hebben wij voorgenomen ons beleid hierop aan te passen, bijvoorbeeld door het Fonds Dorpshuizen te herzien en aan te passen aan de huidige tijd. Hiermee geven wij ook invulling aan de conclusies en aanbevelingen van uw rekenkamer over de Sociale Structuurvisie.

Aandacht voor onze omgeving

De invoering van de Omgevingswet is een groot project voor de gemeente Westerveld. Daarom is door het college het traject gestart om ons voor te bereiden op de komst van deze wet. Het opstellen van een Omgevingsvisie is een wettelijke verplichting en een belangrijk onderdeel. De eerder genoemde Samenlevingsakkoorden en het participatietraject zijn de eerste stappen waarbij wij samen met inwoners deze visie zullen opstellen. Samen met de raad willen wij het ambitieniveau dit jaar gaan bepalen.

Ook gaat onze aandacht uit naar het dossier gewasbeschermingsmiddelen. Dit onderwerp blijft prioritair voor het college. Recent hebben wij de raad geïnformeerd over een aantal vervolgstappen.

Aandacht voor economie

Een ander groot project dat aan het begin van deze bestuursperiode is opgestart is Vitale Vakantieparken. Excelleren van vakantieparken is een accent om de nieuwe doelgroepen en huidige toeristen beter te bedienen. Het initiatief daarvoor ligt bij de ondernemers, maar de gemeente kan een ondersteunende rol bieden. Het college is blij dat ondernemers, Recreatieschap Drenthe, RECRON en de provincie Drenthe gezamenlijk met ons werken aan vitale vakantieparken.

Het informatiecentrum op de Holtingerpoort is in mei 2018 opgeleverd. In mei 2019 is het contract getekend met een nieuwe uitbater voor de horeca. Het college spreekt haar wens en verwachting uit dat met deze nieuwe exploitant een nieuwe 'schwung' gegeven kan worden aan de dag recreatieve ontwikkeling op de Holtingerpoort. Het college heeft het initiatief genomen om regelmatig met de stakeholders op de poort in overleg te gaan en een gezamenlijke activiteitenkalender te ontwikkelen.

Aandacht voor wonen

De Woonvisie is in overleg met de (toenmalige) gemeenteraad niet vastgesteld in 2018, maar wordt na de zomer 2019 voor vaststelling voorgelegd. Samen met de visie zullen wij ook een uitvoeringsprogramma met actiepunten aan uw raad aanbieden op het gebied van wonen.

Aandacht voor duurzaamheid

Ook op het gebied van duurzaamheid heeft het college de eerste stappen ingezet. De gemeente heeft zich aangesloten bij de Regionale Energiestrategie voor Drenthe, zodat wij ons samen met andere gemeenten goed kunnen voorbereiden op de Klimaatwet. Maar ook kleine stappen kunnen grote betekenis hebben op duurzaamheid. Daarom hebben wij ook van harte initiatieven gesteund als de Compost Challenge en initiatieven van scholen om de biodiversiteit te vergroten. Initiatieven op het gebied van biogas liggen stil. Het is wachten op de initiatiefnemers, zoals bij het Groengras project in Havelte. Het college wil –net als uw raad- de lokale energietransitie in samenhang opstellen en kunnen afwegen.

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerveld

3 Financieel perspectief

De financiële positie van de gemeente Westerveld staat onder druk. Enerzijds door het resultaat over 2018 en anderzijds door het te verwachten resultaat over 2019. Er zijn ontwikkelingen die bij ongewijzigd beleid zorgen voor negatieve uitkomsten in de exploitatie na 2019. Deze ontwikkelingen zorgen voor een verdere verslechtering van de financiële positie en solvabiliteit.

3.1 Structureel perspectief 2019 en meerjarig

Het structureel financiële perspectief is geactualiseerd op basis van ontwikkelingen.

Structureel kader 2019-2023					
bedragen x 1000)	2019	2020	2021	2022	2023
Uitkomsten begroting 2019	183	417	878	1.153	1.275
1. Mutaties t.o.v. begroting 2019 (najaarsrapportage)	-76	-225	-335	-313	-278
Uitkomsten najaarsrapportage 2018	107	192	543	840	997
<i>Ontwikkelingen op basis budgetformulieren voorjaarsrapportage</i>					
- autonome ontwikkelingen	-1.176	-1.000	-1.195	-1.257	-1.264
- collegebesluiten	-71	-47	-48	-46	-45
- nieuwe beleidsvoorstellen	-135	-150	-54	-69	-85
- raadsbesluiten	-263	-283	-273	-274	-298
Subtotaal mutatie ontwikkelingen	-1.645	-1.480	-1.570	-1.646	-1.692
Resultaten op basis van ontwikkelingen	-1.538	-1.288	-1.027	-806	-695

Bovenstaand saldo betreft de uitkomsten van de Voorjaarsrapportage 2019. Het zijn de uitkomsten van ontwikkelingen in de eerste maanden en uitzettingen door autonoom beleid. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op 2019 en de volgende jaren. De mutaties zijn verwerkt in dit financieel perspectief 2019 en verder.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de nieuwe budgetten per programma. In hoofdstuk 5 worden de financiële mutaties afzonderlijk per programma gepresenteerd en toegelicht.

3.2 Structureel perspectief (verzameld per programma)

Onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van de saldo's per programma na verwerking van de budgetmutaties 2019. Een nadere detaillering en toelichting op de budgetmutaties staat in hoofdstuk 5.

Saldo voorjaarsrapportage 2019	Meerjarenraming 2020-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
0. Bestuur en ondersteuning	-27.393.000	-25.811.000	-25.763.000	-25.826.000	-26.011.000
1. Veiligheid	1.381.000	1.373.000	1.416.000	1.451.000	1.451.000
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.693.000	2.854.000	2.793.000	2.870.000	2.920.000
3. Economie	-196.000	-134.000	-304.000	-303.000	-301.000
4. Onderwijs	1.348.000	1.312.000	1.301.000	1.282.000	1.263.000
5. Sport, cultuur en recreatie	4.410.000	4.090.000	3.700.000	3.607.000	3.588.000
6. Sociaal domein	17.203.000	15.722.000	15.979.000	15.964.000	15.970.000
7. Volksgezondheid en milieu	633.000	371.000	394.000	350.000	404.000
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening e	1.459.000	1.511.000	1.511.000	1.411.000	1.411.000
Saldo voorjaarsrapportage 2019	1.538.000	1.288.000	1.027.000	806.000	695.000

Bedragen in €

4 Kaderstellingen voor 2020

4.1 Kaders voor 2020

De gemeenteraad geeft, door het stellen van de kaders voor de begroting 2020 en de komende jaren, richting aan het beleid van gemeente Westerveld. In dit hoofdstuk staan de kaders die aan de gehele begroting raken ofwel waarvan de financiële impact tijdens het opstellen van de begroting nog zou kunnen wijzigen.

Bedragen in €, min is nadeel

	Meerjarenraming 2020-2023			
	2020	2021	2022	2023
1. Algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-
2. Gemeenschappelijke regelingen				
Reestmond	174.000	73.000	-19.000	-92.000
Veiligheidsregio Drenthe (VRD)	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
GGD	-	-41.000	-40.000	-43.000
RUD	-17.000	4.000	4.000	4.000
Recreatieschap Drenthe	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Publiek vervoer	nog invullen, kleine bedragen			
3. Inflatie	-	-	-	-
4. Personeelslasten	-215.000	-286.000	-286.000	-286.000
5. Lokale heffingen				
<u>Belastingen</u>				
<u>OZB</u>				
Onroerend zaakbelasting (eig. Woningen)	-	-	-	-
Onroerend zaakbelasting (gebr. niet-woningen)	-	-	-	-
Toeristenbelasting	-	-	-	-
Forensenbelasting	9.000	9.000	9.000	9.000
<u>Heffingen</u>				
Rioolheffing	16.000	16.000	16.000	16.000
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	23.000	23.000	23.000	23.000
<u>Leges</u>				
Burgerzaken	-	-	-	-
Bestemmingsplannen	-	-	-	-
Vergunningen	5.000	5.000	5.000	5.000
Markten	-	-	-	-
Lijkbezorgingsrechten	4.000	4.000	4.000	4.000
Saldo kaderstelling	-39.000	-231.000	-322.000	-398.000

4.2 Toelichting op de kaderstellingen:

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de onderdelen uit de tabel in paragraaf 4.1.

Ad 1: Algemene uitkering Gemeentefonds

In relatie tot de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn er per jaar drie bijstellingen die plaatsvinden in de mei-, september-, en decembercirculaire. Conform de afspraak wordt de begroting gebaseerd op de meicirculaire. De effecten van de daaropvolgende september- en decembercirculaire worden rechtstreeks verwerkt in het reserve rekeningsaldo. Hiermee worden schommelingen in het begrote exploitatieresultaat voorkomen. Op het moment van opstellen van de Voorjaarsrapportage is de meicirculaire 2019 nog niet bekend.

Ontwikkeling bestedingen van het Rijk

De geplande verhoging van de overheidsbestedingen blijkt lastig te realiseren. Zo maakt de krappe arbeidsmarkt het moeilijk om personeel te vinden. Het Regeerakkoord behelst omvangrijke

intensiveringen bij onder andere defensie en infrastructuur. De raming van het CPB veronderstelt dat een belangrijk deel van deze intensiveringen niet kunnen worden gerealiseerd. Volgens het principe 'trap op, trap af' zal de algemene uitkering in 2019 kunnen dalen om daarna weer te stijgen. Vanwege onzekerheid over de ontwikkeling van de algemene uitkering en het niet beschikbaar zijn van de meicirculaire, ramen wij geen bedragen voor de algemene uitkeringen.

Het blijft overigens een vreemd gegeven dat wanneer het Rijk minder uitgeeft voor defensie, gemeenten worden gekort op hun budget. Immers de gemeentelijke uitgaven voor zorg, onderwijs, cultuur, onderhoud openbare ruimte gaan onverminderd door. Voeg daarbij de uitzetting van de zorgvraag jeugd en Wmo, en het is duidelijk dat de gemeentelijke financiën onder druk staan.

Ad 2: Gemeenschappelijke regelingen

De begroting en jaarrekening van de gemeenschappelijke regelingen worden, ter bespreking in de vergaderingen van 6 en 11 juni 2019, aan de commissie voorgelegd. Op basis daarvan worden de gemeentelijke bijdragen voor de uitvoering van de gemeenschappelijke regelingen opgenomen in de begroting 2020. Gemeenschappelijke regelingen waarvan de conceptbegroting al binnen is, zijn in de kaderstelling verwerkt.

In de kaderstellingen is een verlaging van de bijdrage aan Reestmond opgenomen. Deze verlaging komt doordat een aantal medewerkers van Reestmond die in het 'groen' werken in dienst komen van de gemeente Westerveld. Om deze indiensttreding mede te kunnen financieren is het verschil in de bijdrage aan Reestmond opgenomen als dekking van deze indiensttreding. In het najaar van 2019 zal duidelijk worden wat de financiële gevolgen van deze overgang zijn. De begroting van Reestmond stijgt in de jaren 2020 tot en met 2023. Deze stijging wordt met de bijdrage aan Reestmond en de financiering van de groenmedewerkers in totaal in de begroting gevoegd. Daarmee kan de overgang van de groenmedewerkers in ieder geval budgettair neutraal plaatsvinden. (Zie programma 6 in hoofdstuk 5.)

Ad 3: Inflatie en HICP⁴

Voor de geraamde bedragen in de begroting 2020 wordt geen prijsaanpassing in verband met de inflatie toegepast (zoals in de begroting van 2019 wel is gedaan). De inflatie van het consumentenprijs-indexcijfer (hierna HICP) op basis van CEP maart 2019 is als volgt:

	2019	2020	2021	2022	2023
Inflatie, HICP	102,30%	101,40%	101,50%	101,50%	101,50%

Normaal passen we op een deel van de budgetten een indexatie toe voor inflatie. Een aantal budgetten zijn 'niet indexgevoelig' en vormen een uitzondering hierop:

- de budgetten die beschikbaar zijn gesteld voor het Sociaal domein;
- groot onderhoud van wegen en gebouwen;
- subsidies en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Deze budgetten komen op een andere wijze tot stand. Zo worden de lasten voor de gemeenschappelijke regelingen gebaseerd op de begrotingen van de GR.

In de Voorjaarsrapportage 2019 kan op basis van een inflatie van 1,4% een bedrag van € 139.000 worden berekend voor 2020. In deze kaderstelling kiezen we ervoor geen indexatie op het indexgevoelige budget toe te passen. Dat betekent dat de ontwikkeling van inflatie voor 2020 binnen de budgetten wordt opgelost. Ook voor de latere jaren passen we geen inflatiecorrectie toe.

Bij onderuitputting (waarvan soms sprake is) is die uitdaging makkelijker op te lossen dan wanneer daarvan geen sprake is. In dat laatste geval kan per jaar dit uitgangspunt worden bijgesteld of kan bijraming plaatsvinden in de voor- of najaarsrapportages.

Ad 4: Personeelslasten

De huidige Cao loopt tot 1 januari 2019. Een nieuwe Cao-gemeenten is nog niet in zicht. De verschillen op de onderwerpen loon, verlof en vitaliteit zijn nog te groot.

De VNG geeft aan serieus te willen investeren in de koopkracht van werknemers en komt met een nieuw loonbod van 4,5 procent in twee jaar: 2,5 procent per 1 april 2019 en nog eens 2 procent per 1 april 2020, inclusief 0,8 procent via het IKB. Volgens de VNG betekent het loonbod koopkrachtbehoud terwijl

⁴ HICP = Geharmoniseerde consumentenprijsindex, Inflatie genoemd.

werkgevers tegelijkertijd ruim 1 procent meer loonkosten hebben door de hogere pensioenpremies. Voor de bonden staat dit nog steeds ver af van hun eisen. Het voorstel van de bonden bestaat uit 7,55 procent in stappen over twee jaar, inclusief 0,8 procent in het IKB.

Uit deze onderhandelingen leiden wij de volgende voorspelling af voor de ontwikkeling van de loonkosten: 6% voor een tweejarige Cao. Er is rekening gehouden met budgetmutaties door het overnemen van personeel uit de Gemeenschappelijke Regeling IGSD.

	2019	2020	2021	2022	2023
Index op basis inzet cao (schatting)	3,0%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ingaande de maand	april	april	juli	juli	sept
Index t.o.v. 2019 basis	102,3%	105,3%	106,1%	106,1%	106,1%
Jaarlijkse index	102,3%	103,0%	100,7%	100,0%	100,0%
Benodigde ruimte indexatie lonen		215	286	286	286

WNRA – Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren

Op 1 januari 2020 treedt de WNRA in werking. Deze wet zorgt er voor dat de rechtspositie van ambtenaren grotendeels gelijkgetrokken wordt met die van werknemers met een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Met andere woorden: de eenzijdig vastgestelde ambtelijke aanstellingen worden vervangen door tweezijdige arbeidsovereenkomsten, waarop in de meeste gevallen een Cao van toepassing is.

Ad 5: Lokale heffingen

Belastingen

OZB

De OZB wordt jaarlijks trendmatig met een inflatiecorrectie verhoogd. Dit geldt voor zowel de woningen als de niet-woningen waarin het effect van het Ondernemersfonds Westerveld al is verwerkt. Vanwege de voorgestelde eenmalige verhoging zien we verder af van het verhogen in 2020 voor de inflatie.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting voor 2019 is vastgesteld op € 1,10 per persoon per overnachting. Het tarief is een aantal jaren gelijk gebleven. Indexatie voor inflatie blijft achterwege indien de beoogde stijging doorgaat. Anders wordt indexatie toegepast, waarbij wordt afgerond op 5 cent.

Forensenbelasting

Voor het jaar 2020 wordt de inflatie op basis van het HICP van maart 2019 berekend.

Heffingen

Wettelijk is vastgelegd dat de rioolheffing, afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Wij bepalen de tarieven voor deze heffingen op basis van de kostendekkendheid.

Voor de jaren vanaf 2020 wordt het tarief verhoogd met de inflatiecorrectie HICP van maart 2019. Daarbij wordt rekening gehouden met 100% kostendekkendheid.

Voor de andere heffingen wordt net als voorgaande jaren met een inflatiecorrectie op basis van het HICP van maart 2019 verhoogd.

Leges

Burgerzaken

Kostendekkende tarieven voor alle leges van burgerzaken is niet mogelijk omdat een aantal wettelijk gemaximaliseerd is. Wij gaan voor de leges die wettelijk gemaximaliseerd zijn, net als voorgaande jaren de vastgestelde maximale tarieven volgen.

De leges voor de bestemmingsplannen, vergunningen, markten en lijkbezorgingsrechten zijn niet kostendekkend. Om kostendekkende tarieven te kunnen hanteren dienen de leges ruim boven het marktconforme tarief te stijgen. Dit is een onwenselijke situatie. De tarieven voor de leges worden

daarom net als voorgaande jaren met een inflatiecorrectie op basis van het HICP van maart 2019 verhoogd. Leges voor bestemmingsplannen en markten worden niet geïndexeerd. Dit omdat de opbrengst gering is en daarnaast voor de bestemmingsplannen met de omgevingswet een andere systematiek gevolgd zal gaan worden.

De indexatie wordt verwerkt in de begrotingsposten, onder baten, van de diverse programma's.

4.3 **Samenvatting financieel perspectief inclusief kaderstelling**

Het verwacht meerjarensaldo voor taakstelling bestaat uit het saldo financieel perspectief 2019 en verder (uit hoofdstuk 3), vermeerderd met de kaderstelling 2020-2023 (uit paragraaf 4.1).

Wanneer de huidige ontwikkelingen financieel worden doorgerekend is het resultaat voor 2019 – 2023 negatief. Van circa € 1,5 miljoen in 2019 negatief naar € 1,1 miljoen negatief in 2023. Daarmee voldoen we niet aan een (voor de provincie aanvaardbaar) structureel positief meerjarenbeeld.

Bedragen in € 1.000, min is nadeel

bedragen	Verw.	Meerjarenraming 2020-2023				
		2019	2020	2021	2022	2023
Saldo Voorjaarsrapportage 2019		-1.538	-1.288	-1.027	-806	-695
Kaderstelling 2020-2023	KD	nvt	-39	-231	-322	-398
Verwacht meerjaren saldo voor taakstelling		-1.538	-1.327	-1.258	-1.128	-1.093

Het noodzaakt ons tot het voornemen van vermindering van uitgaven en verhogen van de inkomsten door lastenverzwaringen. We zijn voornemens een aantal maatregelen voor te stellen die hierna (in paragraaf 4.4) worden toegelicht.

Wij zijn voornemens de volgende mogelijkheden in te zetten om de tekorten te beperken. Het betreft in hoofdlijnen de volgende onderwerpen.

- Het optimaliseren en herstructureren van zorgondersteuning in het sociale domein, samen oplopend van € 178.000 in 2019 naar circa € 900.000 vanaf 2021;
- het niet volledig invulling geven aan de uitvoering van het beheersplan op basis van de visie BrinQ door te temporiseren;
- het niet volledig vullen van de voorzieningen voor het onderhoud van de wegen door het doen van aanpassingen in het kwaliteitsniveau⁵ of in de fysieke ruimte;
- het verlagen van de dotatie aan de voorziening riolering met € 100.000;
- het schrappen van de gemeentelijke bijdrage aan het Ondernemersfonds: € 70.000 vanaf 2021;
- minder evenementen, beperken van subsidies en/of subsidies maximeren: € 28.000 vanaf 2021;
- het beperken van investeringen in het ruimtelijk actieplan Havelte geeft lagere kapitaallasten van circa € 30.000 vanaf 2022;
- het verhogen van de OZB met € 681.000, waarbij € 100.000 wordt teruggegeven in een lagere rioolheffing;
- het verhogen van de toeristenbelasting: dat geeft een aanvullende opbrengst van € 305.000.

Hierna worden deze voornemens nader toegelicht.

4.4 **Toelichting op ombuiging / taakstellingen**

De Voorjaarsrapportage is een moment om keuzen te maken. Het is niet het moment om al een volledige uitwerking te hebben van 'Hoe' deze ombuigingen daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. De komende maanden zullen benut worden voor een verdere uitwerking door de betreffende afdelingen. Bij de uitwerking van de begroting 2020 worden deze posten verwerkt in de programma's.

⁵ Het kwaliteitsniveau zal niet lager zijn dan CROW niveau C.

Tegelijk zal in de begroting 2020 separaat zichtbaar zijn, welke maatregelen concreet worden voorgesteld met daarbij een overzicht van de financiële effecten.

De voorgenomen ombuiging betreft een taakstelling tot een bepaald budget.

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Ondernemersfonds: Via de OZB vindt via een opslag op het tarief niet-woningen een heffing plaats voor lokale activiteiten. Dat bedrag wordt gestort in het ondernemersfonds. Daarnaast draagt de gemeente € 70.000 bij uit eigen algemene middelen. Omdat de bestedingen door het fonds lager zijn, kan deze extra bijdrage van de gemeente vrijvallen.

Lokale lasten: Zoals in hoofdstuk 2 uiteen gezet, stellen we voor de OZB en de toeristenbelasting te verhogen. Daar staat een verlaging van de rioolheffing tegenover.

Programma 2: Verkeer en vervoer

Dit onderwerp is toegelicht in paragraaf 2.5: Thema evaluatie wegenbeheerplan.

Er is een ruimtelijk actieprogramma Havelte waarvan we de investering willen temporiseren vanaf 2022. De besparing betreft de kapitaallasten.

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

We kennen verschillende locaties voor sportvoorzieningen in de gemeente. We starten een onderzoek naar optimalisatie van het gebruik van de sportvoorzieningen en denken daarin een mogelijke besparing te kunnen vinden. Vooralsnog is dit niet gekwantificeerd.

Verder zien wij mogelijkheden om te schrappen in de lasten voor evenementen en/of schrappen in subsidies. We ramen daarvoor nu een gering bedrag.

Programma 6: Sociaal Domein

Binnen dit programma is een aantal scenario's denkbaar. We geven een globaal overzicht daarvan zonder al een complete uitwerking te kunnen geven. Daar komen we immers bij de begroting 2020 op terug.

Scenario 1: Optimaliseren.

In dit scenario ligt de focus op het beter beheersen en sturen. De gemeente Westerveld gaat door met transformeren vanuit de bestaande kaders en thema's, maar kiest daarin nadrukkelijker focus. De focus ligt in dit scenario op het beter beheersen van en sturen op het huidige beleid en uitvoering. Nieuwe initiatieven worden beperkt, het contractmanagement wordt aangescherpt en er wordt sterker gestuurd op doelmatigheid. We maken meer gebruik van benchmarks om het Westerveldse aanbod van ondersteuning en hulp te vergelijken met andere gemeenten.

Daarnaast worden contacten met het Rijk, Zorgkantoor en Zorgverzekeraars over het grensvlak tussen de Wet langdurige zorg (Wlz), de zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wmo geïntensiveerd. Hulp en ondersteuning blijft maatwerk, er blijft in bepaalde mate keuzevrijheid voor inwoners door middel van een gedifferentieerd aanbod. Wel is er een verscherpte toetsing bij het toekennen van zorg en wordt de ruimte in toekenningen en keuzevrijheid beperkt.

Dit scenario heeft impact op inwoners, aangezien bij sturing op aanbod van hulp en ondersteuning, de ruimte en keuzevrijheid enigszins wordt beperkt en mogelijk voorzieningen worden versoberd (indien hiertoe aanleiding blijkt uit benchmarks). Het financiële effect is dat er de nodige besparingen gerealiseerd worden, maar dat er een aanzienlijk tekort blijft de komende jaren.

Scenario 2: Hervormen

In dit scenario worden stevige aanpassingen en ingrepen gedaan in de leidende uitgangspunten in het sociaal domein. Sturing vindt sterker plaats op basis van strakke inhoudelijke en financiële kaders. Er worden noodzakelijke wijzigingen aangebracht in beleid. Gemeentelijke regelgeving, besluiten, contracten en afspraken worden waar mogelijk aangepast. Beschikbare middelen zullen gericht verplaatst worden naar waar de hulp en ondersteuning het meest effectief en efficiënt georganiseerd kan worden.

Door meer te verplaatsen naar (en vervolgens zakelijk te regisseren op) collectieve voorzieningen in het 'voorliggend veld' wordt het systeem van hulp en ondersteuning betaalbaar gehouden. Maatwerk en

keuzevrijheid wordt beperkt. Wel blijft er ruimte voor individueel maatwerk, waar collectief niet kan, maar daarbij is er een meer scherpe afweging tussen noodzaak en kosten.

De impact voor inwoners is groter, zoals minder keuzevrijheid en een versoering van (maatwerk)voorzieningen en waar nodig verplichte overgang naar andere aanbieders. Het financiële effect is dat door de stevige ingrepen en sterkere sturing, het tekort flink terug gedrongen wordt en op termijn de mogelijkheid ontstaat om de inkomsten en uitgaven in balans brengen.

Scenario 3: Herstructureren

In dit scenario staat financieel sturen voorop. De uitvoering van hulp en ondersteuning moet plaatsvinden binnen de beschikbare financiële kaders. Kostenbeheersing en budgetsturing zijn leidende principes. Invoering van budgetplafonds is hierbij behulpzaam. Het cliëntperspectief is minder leidend. Voor inwoners betekent dit dat de voorzieningen sterk worden versoerd, er meer wachtlijsten zullen ontstaan en er minder ruimte is voor maatwerk.

Verwachting is dat uitvoer van dit scenario (op termijn) leidt tot een balans (of een surplus) tussen lasten en baten in het sociaal domein en er minder onverwachte financiële tegenvallers ontstaan. Deze scenario's betreffen mogelijkheden die keuzes vragen in de nieuwe bestuursperiode.

Samenvattend kan gesteld worden dat de impact voor inwoners (en aanbieders) toeneemt per scenario evenals de verwachte financiële opbrengst van uitvoering van het scenario.

Programma 7: Volksgezondheid en milieu:

We verlagen de dotatie aan de onderhoudsvoorziening riolering. Daardoor kan, op basis van gesloten systeem⁶, het tarief rioolheffing worden verlaagd. Zie ook paragraaf 2.7.

Diverse programma's: BrinQ

Dit onderwerp is toegelicht in paragraaf 2.5: Thema BrinQ.

⁶ 100% kostendekkendheid

4.5 Samenvatting Ombuigingen taakstellingen

Onderstaand worden de beoogde taakstellingen qua bedrag verzameld. We stellen voor de taakstellingen zoals (globaal) hiervoor beschreven nader uit te werken, van een onderbouwing te voorzien en te verwerken in de begroting 2020 en verder op zodanige wijze te presenteren dat apart inzichtelijk is welke concrete mutaties daaruit voortvloeien.

Bedragen in € 1.000, min is nadeel

Omschrijving ombuiging	Meerjarenraming 2020-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
<u>Sociaal domein</u>					
Optimaliseren	178	391	488	573	573
Hervormen herstructureren	-	230	347	367	367
<u>Verkeer en vervoer</u>					
Wegen beheersplan		-605	-605	-605	-605
Beperken dotatie voorzieningen wegen		225	225	225	225
Ruimtelijk actieplan Havelte beperken investeringen	-	-	-	16	31
<u>Bestuur en ondersteuning</u>					
Ondernemersfonds schrappen gemeentelijke bijdrage	-	-	70	70	70
<u>Sport, cultuur</u>					
Schrappen evenementen en subsidies maximaliseren	-	-	28	28	28
Sportvoorzieningen	Pm	Pm	Pm	Pm	Pm
<u>Volksgezondheid en milieu</u>					
Voorziening riolering		100	100	100	100
<u>BrinQ</u>					
Uitvoering beheer op basis visie BrinQ		-515	-470	-470	-470
Besparingen door temporisering		215	195	195	220
Subtotaal Ombuiging / taakstelling (TK)	178	41	378	499	539
<u>Lokale lasten</u>					
Verhogen OZB	-	681	681	681	681
Uitruil met OZB, lagere rioolheffing	-	-100	-100	-100	-100
Verhogen toeristenbelasting € 1,50	-	305	305	305	305
Subtotaal lokale lasten (LOK)	-	886	886	886	886
Totaal Taakstelling	178	927	1.264	1.385	1.425

4.6 **Samenvatting financieel perspectief inclusief taakstellingen**

Met de voorgenomen ombuigingen ontstaat uitgaande van het perspectief voor taakstellingen, zoals weergegeven in paragraaf 4.3, het volgende meerjarenbeeld (na taakstellingen).

Daarmee voldoen we aan een (voor de provincie) structureel positief aanvaardbaar meerjarenbeeld.

Bedragen in € 1.000, min is nadeel

bedragen	Verw.	Meerjarenraming 2020-2023				
		2019	2020	2021	2022	2023
Saldo Voorjaarsrapportage 2019		-1.538	-1.288	-1.027	-806	-695
Kaderstelling 2020-2023	KD	nvt	-39	-231	-322	-398
Verwacht meerjaren saldo voor taakstelling		-1.538	-1.327	-1.258	-1.128	-1.093
Taakstelling / Ombuiging	TK	178	41	378	499	539
Verhogen lokale lasten	LOK	-	886	886	886	886
Verwacht meerjaren saldo na taakstelling		-1.360	-400	5	256	332

Zoals gezegd komt dit beeld tot stand op basis van de voorgenomen ombuigingen en taakstellingen.

5. Perspectief per programma en financiële mutaties 2019

Programma 0

Bestuur en ondersteuning

Inleiding

Voortbordurend op 'Zo Buiten Zo Binnen' willen we verder gaan met de samenleving vaker, eerder en intenser te betrekken bij beleid. We willen met inwoners, ondernemers, deskundigen, raads- en collegeleden om de tafel om met zijn allen beleid te ontwikkelen. We leggen de precieze vorm daarvan niet vast, omdat we ook de vorm en de werkwijze samen willen bedenken. Ook zullen we bezig gaan met het ontwikkelen van een eigen langere termijnvisie. Een dergelijke visie kan ondersteunen om samenhangend beleid te ontwikkelen.

We bouwen verder aan een veilig en toekomstbestendig concept voor dienstverlening, waarbij we gebruik maken van de mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden.

Taakvelden

1. Bestuur
2. Burgerzaken
3. Beheer overige gebouwen en gronden
4. Ondersteuning organisatie
5. Treasury
6. Belastingen
7. Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
8. Overige baten en lasten

Doelen 2020

1. Evaluatie programma 'Westerveld 2020' en het opstellen van een hernieuwd meerjarig realisatie programma informatievoorziening als basis voor goede dienstverlening.

Totaaloverzicht

Programma 0	Bestuur en ondersteuning				
	Meerjarenraming 2020-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten					
Najaarsrapportage 2018	13.682.000	9.876.000	9.627.000	9.536.000	9.554.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	928.000	932.000	868.000	865.000	888.000
Voorjaarsrapportage 2019	14.610.000	10.808.000	10.495.000	10.401.000	10.442.000
Baten					
Najaarsrapportage 2018	40.941.000	36.521.000	36.179.000	36.150.000	36.375.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	1.062.000	98.000	79.000	77.000	78.000
Voorjaarsrapportage 2019	42.003.000	36.619.000	36.258.000	36.227.000	36.453.000
SALDO programma 0	-27.393.000	-25.811.000	-25.763.000	-25.826.000	-26.011.000

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Rente hypotheke	-	-1.000	-	-1.000	-	-1.000	-	-1.000	-	-1.000
Voorm. Gem.werf Havelte	5.000	-	-	-	-15.000	-	-15.000	-	-15.000	-
Voorm. school De Eemster	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-
Vledderveen en ontwikkelbudget	13.000	-	5.000	-	5.000	-	5.000	-	5.000	-
Raadsvergoeding	87.000	-	87.000	-	87.000	-	88.000	-	87.000	-
Bestuursakkoord	-46.000	-	-46.000	-	-46.000	-	-46.000	-	-46.000	-
Exploitatie Holtingerpoort	-15.000	-	-15.000	-	-15.000	-	-15.000	-	-15.000	-
Communicatie	-10.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wachtgeld	26.000	-	24.000	-	5.000	-	4.000	-	4.000	-
Tractie en kosten gemeentewerf	38.000	23.000	38.000	-	38.000	-	38.000	-	38.000	-
Monumenten subsidie	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Woonrijp maken Meerkamp West	21.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie kapitaallasten	-10.000	-	2.000	-	2.000	-	2.000	-	2.000	-
Actualisatie reserves	-	153.000	-	-	-	-	-	-	-	-
IGSD van GR naar eigen budget	-	-	445.000	-	445.000	-	445.000	-	445.000	-
Algemene uitkeringen	-	154.000	-	12.000	-	12.000	-	12.000	-	12.000
Wachtgeld	83.000	83.000	87.000	87.000	68.000	68.000	66.000	66.000	67.000	67.000
Raadsbesluiten										
Contract Accountant	5.000	-	5.000	-	5.000	-	5.000	-	5.000	-
SSC- ONS	108.000	-	-146.000	-	-146.000	-	-146.000	-	-146.000	-
SSC- ONS	-	-	424.000	-	414.000	-	415.000	-	439.000	-
Ontr.reserve fys.aantrekkelijkheid	-	450.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Vorming reserve duurzaamheid	450.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Duurzaamheid	-	150.000	-	-	-	-	-	-	-	-
College besluiten										
Rente vaste geldlening (jan)	37.000	-	38.000	-	37.000	-	35.000	-	34.000	-
Streamen vergadering raad	4.000	-	4.000	-	4.000	-	4.000	-	4.000	-
Nieuw vergadermodel	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Administratieve correcties										
Omgevingswet	147.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo	928.000	1.062.000	932.000	98.000	868.000	79.000	865.000	77.000	888.000	78.000

Voormalige gemeentewerf Havelte

Wij verzoeken u om € 5.000 beschikbaar te stellen voor het terrein van de voormalige gemeentewerf in Havelte. We willen iemand tijdelijk inhuren om de verkoop van dit pand te bespoedigen. Er wordt vanuit gegaan dat het pand uiterlijk in 2021 verkocht is. Daarom kunnen de lasten van dit pand vanaf dan ook vrij komen te vallen. Dit levert vanaf 2021 jaarlijks een besparing van ongeveer € 15.000 op. Daarentegen is nog niet duidelijk tegen welke prijs we het kunnen verkopen en of we daar dan boekwinst of boekverlies op maken. Zodra daar meer over bekend is, zullen wij u daarvan op de hoogte stellen.

Voormalige school De Eemster

Het gebouw van de voormalige school De Eemster is in 2018 verkocht. De afschrijving en de kosten voor gebruik zijn daarom niet meer voor de gemeente. Deze waren nog wel begroot. Hierbij kunnen deze budgetten dus vrijvallen.

Vledderveen en ontwikkelbudget

Wij verzoeken u om een extra eenmalige bijdrage van € 8.000 in 2019 voor de ontwikkeling in Vledderveen. Daarvoor worden nu kosten gemaakt, die moeten leiden tot de ontwikkeling van het woonveld. Als dit concreter wordt, zal aan u een grondexploitatie worden voorgelegd, waarin deze kosten zullen worden verrekend. Daarnaast vragen wij structurele ophoging van ons ontwikkelbudget voor gronden en landerijen van 5.000 euro per jaar. Hieruit zullen kosten worden betaald van initiatieven waarvan nog niet zeker is of deze ook tot opbrengsten zullen leiden. Dit om ons meer armslag te geven om actief op initiatieven die langskomen te kunnen reageren.

Raadsvergoeding

Vanaf 29 maart 2018 is de raadsvergoeding voor raadsleden in kleine gemeenten met minder dan 24.000 inwoners verhoogd. In 2018 werden we hiervoor gecompenseerd vanuit het Rijk, vanaf 2019 worden deze kosten gedekt binnen de gemeentelijke begroting. Met het nieuwe rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is een hogere vergoeding voor fractievoorzitters geregeld en kunnen

raads- en commissieleden aanspraak maken op een reiskostenvergoeding voor alle 'reizen' die zij binnen de gemeente uit hoofde van hun raadswerk moeten maken. De wijzigingen betekenen een verhoging van de salarispost van € 87.500.

Bestuursakkoord

Bij aanvang van het nieuwe college is budget apart gezet voor de uitvoering van de verschillende bestuursakkoorden. Een aantal beschikbaar gestelde budgetten kunnen vrijvallen omdat het beleid en uitvoering inmiddels is opgenomen binnen het reguliere beleid, dan wel worden opgenomen in de samenlevingsakkoorden.

Exploitatie Holtingerpoort

Het Informatiecentrum Holtingerpoort is in 2017 gerealiseerd en opgeleverd. Er is destijds onvoldoende rekening gehouden met de noodzakelijke investeringen voor de exploitatie van het gebouw.

Het college heeft een krediet toegekend (€ 40.000) om de benodigde aanpassingen te doen, zodat de exploitatie nog dit voorjaar van start kan gaan.

Wachtgeld

De berekening van het wachtgeld voor voormalige wethouders is geactualiseerd, hierdoor is voor 2019 en 2020 aanvullend budget nodig om te kunnen voldoen aan deze verplichting.

Tractie en kosten gemeentewerf

Voor het onderhoud van de tractie wordt structureel een extra budget aangevraagd. De redenen hiervoor zijn dat de motorrijtuigenbelasting onvoldoende was geraamd, de kosten voor de 'black boxen' in de vervoermiddelen niet waren meegenomen in de onderhoudskosten en de tractie langer blijft rijden, waardoor de onderhoudskosten hoger uitvallen.

Monumentensubsidie

De eenmalige stimulans verduurzaming monumenten is uitgezet. Het budget komt ten laste van de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid. Dat was nog niet verwerkt en wordt hierbij aangevraagd. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat. De uitgave staat onder programma 5.

Woonrijp maken Meerkamp-West

De grondexploitatie Meerkamp-West is in 2012 afgesloten. Op dat moment moest er nog een klein stukje woonrijp gemaakt worden. Door de economische crisis in de afgelopen jaren, verliep de kaververkoop minder snel. Er was destijds afgesproken dat er een klein krediet beschikbaar zou blijven. Dat is helaas komen te vervallen. Inmiddels is het laatste deel wel afgerond en is er nog een bedrag nodig om dit te dekken.

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft een correctie voor investeringen (excl. ICT) die zijn doorgeschoven naar 2019 en niet zijn verwerkt in de najaarsrapportage 2018.

Actualisatie reserves

Dit betreft vooral een onttrekking aan de reserves voor het afwaarderen van de boekwaarde vanwege de sloop Dingspilhuus. Op sportaccommodatie en ontmoetingscentrum Stad en Esch wordt afgeschreven. (Zie programma 4). Daar staat een gelijke jaarlijkse vrijval uit de bestemmingsreserve Stad & Esch tegenover.

IGSD van GR naar eigen budget

De uitvoering van de IGSD wordt nu gedaan in een gemeenschappelijke regeling met Steenwijkerland. Per 1 januari 2020 wordt de GR ontbonden.

Algemene uitkeringen

In maart 2018 is het landelijke actieprogramma 'Een tegen eenzaamheid' gepubliceerd. Het Rijk heeft voor de uitvoering daarvan een bedrag ter beschikking gesteld van € 150.000. Dat bedrag wordt conform het raadsbesluit van december opgenomen onder programma 6. De overige mutaties betreffen kleine bijstellingen van de algemene uitkering.

Technisch beheer ICT onderbrengen in SSC⁷ ONS

Conform het raadsvoorstel ONS van 23 april 2019 wordt voor jaarschijf 2019 budgetvrijval gedaan. ICT, PSA⁸ en Inkoop⁹ worden ondergebracht bij SSC ONS. Westerveld neemt deel in de gemeenschappelijke regeling SSC-ONS en neemt diensten af die tegen een vaste prijs in een dienstverleningscontract terugkomen. Hier wordt budget opgevoerd in 2019 als voorbereidingskosten tot een totaalbedrag van € 343.600. Deels wordt deze gedekt uit de vrijval hier en deels uit het resultaat. De vrijval betreft: correctie doorwerking budget BGT -€ 40.000, correctie afschrijvingen -€ 88.000, correctie rente -€ 2.800 en aanpassing personeelsbudget vacatureruimte bedrijfsvoering -€ 100.000. Daarnaast kan het in het najaar 2016 opgevoerde budget van € 5.500 voor gesprekscyclus wordt niet gebruikt en kan daarom structureel vrijvallen.

Conform het raadsvoorstel ONS wordt voor jaarschijf 2020 en verder budgetvrijval (per jaar € 457.250) gedaan. De budgetvrijval betreft zaken die de gemeente niet meer zelf doet, maar zijn begrepen in het contract met SSC ONS. ICT, PSA en Inkoop worden ondergebracht bij SSC ONS. Westerveld neemt deel in de gemeenschappelijke regeling SSC-ONS en neemt diensten af welke tegen een vaste prijs in dienstverleningscontract terugkomen tegen een totaalbedrag van € 845.000.

Duurzaamheid

Op 30 oktober 2018 is tijdens de raadsvergadering via een amendement een bestemmingsreserve duurzaamheid in het leven geroepen voor maatregelen waarmee de gemeente snel aan de slag kan. De lasten staan in programma 7. De baten komen uit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Deze is gevormd door het bedrag te onttrekken aan de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid. Deze laatste komt daarmee te vervallen.

Rente van de vaste lening (jan.)

Per 1 februari 2019 is een nieuwe vaste geldlening van 3 miljoen tegen 1,33% rente afgesloten. Er wordt afgelost in 25 jaar. De rente wordt hier bijgeeraamd. Deze lening is noodzakelijk, omdat financiering door het aantrekken van kasgeldleningen niet langer kan. Begin 2019 is de kasgeldlimiet overschreden en zijn we verplicht een vaste lening af te sluiten.

Afhankelijk van de gerealiseerde investeringen dit jaar zal aan het einde van dit jaar worden beoordeeld of een nieuwe vaste geldlening noodzakelijk wordt. We zullen daar bij de najaarsrapportage op terug komen.

Administratieve correcties

Er zijn correcties van het ene product naar het andere product. Daarnaast wordt een deel van de beschikbare middelen voor de omgevingswet ingezet als dekking voor de personele kosten. Een deel van de beschikbare middelen voor vitale vakantieparken wordt ingezet als dekking voor de personele kosten.

De herschikking van baten of lasten is budgettair neutraal.

⁷ Shared Service Center.

⁸ PSA = Personeel Salaris Administratie

⁹ Conform het raadsbesluit van 23-04-2019 wordt inkoop op termijn ondergebracht bij SSC-ONS

Programma 1

Veiligheid

Inleiding

Wij zetten ons in voor verdere samenwerking met gemeenten in de regio, veiligheids- en zorgpartners en andere overheden om de veiligheid in onze gemeente te waarborgen. Landelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, regionale afspraken en wijzigingen in wet- en regelgevingen hebben ertoe geleid, dat de lokale overheid zich in de komende periode nadrukkelijk bezig moet houden met ondermijnende criminaliteit, nazorg ex-gedetineerden, woonoverlast en problematiek van mensen met verward gedrag.

Taakvelden

1. Crisisbeheersing en Brandweer
2. Openbare orde en Veiligheid

Realisatie Voorjaarsrapportage

Eind 2018 is in Zuidwest Drenthe een start gemaakt met het project ondermijning.

Doelen 2020

1. We blijven samenwerken met het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), het OM (Openbaar Ministerie), politie en andere ketenpartners om georganiseerde criminaliteit/ ondermijning inzichtelijk te maken en te bestrijden.
2. Een bijdrage leveren aan de implementatie van de wet verplichte GGZ (WVGGZ). Deze wet vervangt per 1 januari 2020 de wet BOPZ (wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen).

Totaaloverzicht

Programma 1	Meerjarenraming 2020-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten					
Najaarsrapportage 2018	1.434.000	1.419.000	1.445.000	1.478.000	1.478.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	17.000	-	-	-	-
Voorjaarsrapportage 2019	1.451.000	1.419.000	1.445.000	1.478.000	1.478.000
Baten					
Najaarsrapportage 2018	71.000	46.000	29.000	26.000	26.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	-	-	-	-	-
Voorjaarsrapportage 2019	71.000	46.000	29.000	26.000	26.000
SALDO programma 1	1.380.000	1.373.000	1.416.000	1.452.000	1.452.000

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
VRD	17.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investerings										
Saldo	17.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-

VRD

De extra kosten als gevolg van de extra crisisbestrijding vanwege de extreme droogte van het afgelopen jaar en de toename van de kosten voor de inzet van vrijwilligers zijn voor een groot deel gedekt uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve 'Rampenpot' van de Veiligheidsregio Drenthe (VRD). Om het ontstane tekort binnen de reserves weer aan te vullen verzoekt de VRD alle gemeenten tot een extra bijdrage, hiervoor dient het budget met € 17.500 verhoogd te worden. In het AB VRD van 27 maart 2019 is het Algemeen Bestuur hiermee akkoord gegaan.

Programma 2

Verkeer en vervoer

Inleiding

Wij willen samen met de inwoners en andere stakeholders een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren. De basis hiervoor is gelegd in het visiedocument BrinQ.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP), dat eind 2019 aan de gemeenteraad wordt aangeboden, zal de komende periode richting geven aan het beleid voor Verkeer en vervoer. Bij het nieuwe GVVP zal er een visie op hoofdlijnen worden gegeven op de zogenaamde oost-west verbinding door de gemeente tussen de A28 en A32.

De fiets is van groot belang voor de gemeente Westerveld, met name toeristisch-recreatief gezien, dat het fietsen een eigen visie verdient. Ook snelfietsroutes en elektrisch fietsen maakt hier onderdeel van uit. In het GVVP wordt dan ook een visie met betrekking tot fietsen in Westerveld verwoord. Bij deze plannen staan wij open voor nieuwe initiatieven en suggesties vanuit de samenleving.

Taakvelden

1. Verkeer en vervoer
2. Parkeren
3. Recreatieve Havens
4. Economische Havens en waterwegen
5. Openbaar vervoer

Doelen 2020

1. Projecten in de openbare ruimte:
 - Ruimtelijk Actieplan Havelte
 - Herinrichting Heuvelenweg Dwingeloo
 - Brinkenplan Diever
 - Herinrichting locatie Dingspilhuus Diever
2. Uitvoering geven aan het GVVP, met als doel: Verbetering bereikbaarheid, verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming.
3. Uitvoering geven aan het wegenbeheerplan en beheerplan kunstwerken.
4. Uitvoeringsplan 'fiets' opstellen.

Totaaloverzicht

Programma 2	Verkeer en vervoer				
	2019	2020	Meerjarenraming 2020-2023		
			2021	2022	2023
Lasten					
Najaarsrapportage 2018	4.016.000	3.655.000	4.150.000	4.403.000	4.033.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	61.000	-4.000	-26.000	45.000	60.000
Voorjaarsrapportage 2019	4.077.000	3.651.000	4.124.000	4.448.000	4.093.000
Baten					
Najaarsrapportage 2018	1.384.000	797.000	1.331.000	1.578.000	1.174.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	-	-	-	-	-
Voorjaarsrapportage 2019	1.384.000	797.000	1.331.000	1.578.000	1.174.000
SALDO programma 2	2.693.000	2.854.000	2.793.000	2.870.000	2.919.000

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Whatsapp borden	1.000	-	1.000	-	1.000	-	1.000	-	1.000	-
Snijplotter	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie kapitaallasten	-5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapitaallastenschuif	-	-	-30.000	-	-55.000	-	-	-	-	-
College besluiten										
Armatuuren IJsselmijgebied	-	-	-	-	3.000	-	3.000	-	3.000	-
Administratieve correcties										
Veiligheidsdeskundige	25.000	-	25.000	-	25.000	-	25.000	-	25.000	-
Nieuw beleid										
Onderzoek Oost / West verbinding	35.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investerings										
Ruimtelijk actieplan Havelte	-	-	-	-	-	-	16.000	-	31.000	-
Saldo	61.000	-	-4.000	-	-26.000	-	45.000	-	60.000	-

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft een correctie voor investeringen die zijn doorgeschoven naar 2019 en niet zijn verwerkt in de najaarsrapportage 2018.

Kapitaallastenschuif

Omdat een aantal investeringen later worden gerealiseerd ontstaat er een voordeel bij de kapitaallasten.

Vervangen Armatuuren IJsselmijgebied

Dit betreft de kapitaallasten van de beoogde investeringen. Zie daarvoor bijlage 1.

Onderzoek oost-west-verbinding

Voor het GVVP willen we onderzoek doen naar de 'oost-west-verbinding' (N855) door onze gemeente. Het gaat daarbij om de toekomstbestendigheid van deze verbinding te bepalen. Cijfers m.b.t. de hoeveelheid doorgaand verkeer op deze route zijn hiervoor noodzakelijk. Daarvoor wordt een specifiek onderzoek gedaan, waarvoor we hierbij budget aanvragen van € 35.000.

Administratieve correcties

Binnen dit programma zijn er correcties van het ene product naar het andere product. Bijvoorbeeld voor het veiligheidstoezicht op al onze werken maken wij gebruik van een veiligheidsdeskundige. De kosten van deze deskundige werden verspreid geboekt. Om inzicht in deze kosten te krijgen en te houden wordt hierbij één post gecreëerd. Het betreft een administratieve overboeking tussen de diverse programma's. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat. De herschikking van baten of lasten is budgettair neutraal.

Ruimtelijk actieplan Havelte

Dit betreft de kapitaallasten van de beoogde investeringen. Zie daarvoor bijlage 1.

Programma 3

Economie

Inleiding

Wij blijven werken aan het versterken van de concurrentiepositie van de gemeente door het toeristisch/recreatieve bedrijfsleven te stimuleren en ondersteunen bij het behouden en uitbreiden van recreatieve voorzieningen, voor zowel de eigen inwoners als de toeristen. Dit willen wij onder andere doen door de aanleg van het wandelknooppuntennetwerk en te blijven werken aan het project Vitale Vakantieparken.

Wij willen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of schoolverlaters zo veel mogelijk helpen bij het vinden van een baan bij het reguliere bedrijfsleven. Ook willen wij lokale innovatieve initiatieven op het gebied van lokale werkgelegenheid ondersteunen. Dit doen wij onder andere via de Human Capital Agenda van de Regio Zwolle. Om het buitengebied leefbaar te houden moet er evenwicht zijn tussen landbouw en natuur. We willen daarom actieve steun geven aan duurzame, natuur inclusieve landbouw.

Taakvelden

1. Economische ontwikkeling
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3. Bedrijfsloket en regelingen
4. Economische promotie

Doelen 2020

1. Het verder versterken van de toeristisch/recreatieve infrastructuur van de gemeente Westerveld, door de aanleg van de tweede fase van het wandelknooppuntennetwerk Drents-Friese Wold.
2. De regiopromotie 'Het nationale park van Drenthe' laten aansluiten bij Marketing Drenthe, door samen met ondernemers meer in te zetten op 'onderscheidende' evenementen en activiteiten en de zichtbaarheid van ondernemers op Drenthe.nl te verbeteren.
3. In te zetten op een samenlevingsakkoord tussen de verschillende economische sectoren.
4. We willen lokale innovatieve initiatieven op het gebied van lokale werkgelegenheid ondersteunen door het instellen van een innovatiefonds. Bijvoorbeeld ondernemers in het Koloniegebied stimuleren en faciliteren, door verbindingen te leggen tussen verschillende sectoren zoals agro en food in combinatie met recreatie en toerisme.
5. Kwaliteitsverbetering van de vakantieparken door uitvoering te geven aan het lokale actieplan Vitale Vakantieparken 2019 – 2024.

Totaaloverzicht

Programma 3	Meerjarenraming 2020-2023					Economie
	2019	2020	2021	2022	2023	
Lasten						
Najaarsrapportage 2018	1.300.000	1.217.000	1.172.000	1.170.000	1.171.000	
Mutaties Voorjaarsrapportage	15.000	161.000	37.000	38.000	40.000	
Voorjaarsrapportage 2019	1.315.000	1.378.000	1.209.000	1.208.000	1.211.000	
Baten						
Najaarsrapportage 2018	1.511.000	1.512.000	1.513.000	1.511.000	1.512.000	
Mutaties Voorjaarsrapportage	-	-	-	-	-	
Voorjaarsrapportage 2019	1.511.000	1.512.000	1.513.000	1.511.000	1.512.000	
SALDO programma 3	-196.000	-134.000	-304.000	-303.000	-301.000	

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Regio Zwolle	-	-	21.000	-	22.000	-	23.000	-	25.000	-
Aanjager kolonieplan	75.000	-	25.000	-	-	-	-	-	-	-
Toeristinformatie	23.000	-	15.000	-	15.000	-	15.000	-	15.000	-
Actualisatie kapitaallasten	-32.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie subsidies	-4.000	-	-4.000	-	-4.000	-	-4.000	-	-4.000	-
Nieuw beleid										
Wandelknooppunt	-	-	100.000	-	-	-	-	-	-	-
College besluiten										
Exploitatie Holtingerpoort	-	-	4.000	-	4.000	-	4.000	-	4.000	-
Administratieve correcties										
Omgevingswet	-47.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo	15.000	-	161.000	-	37.000	-	38.000	-	40.000	-

Regio Zwolle

Bij het ontstaan van de Regio Zwolle is er afgesproken dat iedere deelnemende gemeente een bijdrage per inwoner betaalt om de bestuurlijke samenwerking goed op te zetten en te behouden. Vanuit de samenwerking is in 2018 gewerkt aan een nieuwe koers en agenda, vervolgens is dit in 2019 vastgesteld. Vanuit de nieuwe koers en agenda is behoefte om te investeren in meer uitvoeringskracht en het ambitieniveau van de Regio Zwolle naar een volgende stap te brengen, onder andere bij het vergroten van de inzet van Kennispoort en het programmabureau. Daarom wordt er vanuit de Regio Zwolle voor de periode 2020 tot 2023 voorgesteld om de jaarlijkse basisbijdrage per inwoner te verhogen van € 1,23 naar € 2,30 met een jaarlijkse inflatie- en prijspeilcorrectie van 2%. Bij de berekening hebben wij rekening gehouden met een gemiddeld inwoneraantal van 19.250. De verhoging is voor onze gemeente een bedrag van € 20.700 in 2020 oplopend naar € 24.600 in 2023.

Aanjager Kolonieplan

In 2016 hebben wij ons gecommitteerd aan het Kolonieplan en zijn wij verantwoordelijk voor de pijler sociale innovatie. Voor de jaren 2016-2018 was hiervoor totaal € 200.000 beschikbaar gesteld. Het Kolonieplan loopt minimaal tot eind 2019. Een externe aanjager geeft namens de gemeente uitvoering aan deze pijler en een gezamenlijke gebiedsregisseur treedt als verbinder tussen alle pijlers en de omgeving. Om dit te kunnen blijven doen en de ontwikkeling verder te brengen is er budget nodig. Hiervoor verzoeken wij u om € 100.000 beschikbaar te stellen om deze aanjager en gebiedsregisseur nog in te kunnen zetten voor de pijler waarvoor wij verantwoordelijk zijn.

Toeristinformatie en kassasysteem

De Stichting Toeristische Promotie Westerveld (STPW) en gemeente willen een kwaliteitsverbetering doorvoeren. Tot op heden werd jaarlijks een bijdrage van € 44.494 betaald voor het gastheerschap en de informatievoorziening van vier kantoren. De gemeenteraad wordt gevraagd om, vanwege de nieuwe professionele kracht, structureel een verhoging van € 15.000 voor Tourist Info door te voeren. In verband met de verhuizing van de Tourist Info kantoren van Vledder naar Frederiksoord (Huis van Weldadigheid), Dwingeloo naar de Brink, gekoppeld aan de Open Science Hub en Havelte vanuit het dorp naar het Holtingerveld is het noodzakelijk om de sterk verouderde computer- en kassasystemen te moderniseren. De STPW werkt met ca. 70 vrijwilligers.

Het oude computer- en kassasysteem is niet gekoppeld, waardoor er veel administratieve processen nodig zijn. De raad wordt gevraagd om eenmalig € 8.000 beschikbaar te stellen voor het vernieuwen van het computer- en kassasysteem.

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft een correctie voor investeringen die zijn doorgeschoven naar 2019 en niet zijn verwerkt in de najaarsrapportage 2018.

Actualisatie subsidies

Bij het opstellen van de nieuwe begroting subsidies zijn alle budgetten opnieuw beoordeeld en ontstaat er een klein voordeel op het totaalbudget voor subsidies.

Wandelknooppunt

In 2019 willen we starten met de voorbereiding van de tweede fase van het wandelknooppuntennetwerk in het Drents-Friese Wold en Diever. De tweede fase sluit aan op de eerste fase en wordt ook aangesloten op het netwerk in Fryslân. Door de tweede fase in het NP Drents-Friese Wold richting Diever aan te leggen, kunnen we de kwaliteit van het wandelroutenetwerk verbeteren. Doel is om de verbinding tussen de dorpen en het Nationale Park Drents-Friese Wold te verbeteren, waardoor dit ook een impuls geeft aan de lokale economie. Uitvoering en onderhoud vindt plaats door het Recreatieschap Drenthe. We vragen een incidenteel budget van € 100.000 voor 2020.

Exploitatie Holtingerpoort

Dit betreft de kapitaallasten van de beoogde investeringen. Zie daarvoor bijlage 1.

Administratieve correcties

Er zijn correcties van het ene product naar het andere product. Zo wordt een deel van de beschikbare middelen voor vitale vakantieparken ingezet als dekking voor de personele kosten.

De herschikking van baten of lasten is budgettair neutraal.

Programma 4

Onderwijs

Inleiding

Wij willen het ingezette beleid bestendigen en staan daarbij open voor nieuwe initiatieven en suggesties vanuit de samenleving

Met de onderwijsinstellingen wordt een nieuw integraal onderwijshuisvestingsplan 2020-2024 besproken in het OOGO¹⁰, waardoor onderwijsinstelling goed toegerust blijven voor het geven van onderwijs.

Het bestaande VVE¹¹ beleid wordt geïntensiveerd (van 12 naar 16 uur per week per geïndiceerde peuter) en aangepast op basis van nieuwe wet en regelgeving, zodat peuters zonder achterstanden het basis onderwijs instromen en de doorgaande lijn (0-12 jaar) wordt geborgd.

Er is een bondgenootschap 'voor een geletterd Drenthe' getekend om meer laaggeletterde mensen taallessen en digitale vaardigheden aan te bieden.

Taakvelden

1. Openbaar basisonderwijs
2. Onderwijshuisvesting
3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Doelen 2020

1. Onderwijsinstelling blijven adequaat toegerust in hun huisvesting voor het geven van onderwijs.
2. Peuters stromen zonder achterstanden het basis onderwijs in, waarbij de doorgaande lijn (0-12 jaar) is geborgd.
3. Betere (financiële)afstemming tussen passend onderwijs en jeugdzorg.
4. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid door integrale aanpak tussen bibliotheken, onderwijs en welzijnsinstelling.

Totaaloverzicht

Programma 4	Onderwijs				
	Meerjarenraming 2020-2023				
	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten					
Najaarsrapportage 2018	1.542.000	1.556.000	1.545.000	1.526.000	1.507.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	-9.000	-59.000	-59.000	-59.000	-59.000
Voorjaarsrapportage 2019	1.533.000	1.497.000	1.486.000	1.467.000	1.448.000
Baten					
Najaarsrapportage 2018	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Voorjaarsrapportage 2019	185.000	185.000	185.000	185.000	185.000
SALDO programma 4	1.348.000	1.312.000	1.301.000	1.282.000	1.263.000

¹⁰ Op Overeenstemming Gericht Overleg, het overleg tussen gemeente en onderwijsbesturen.

¹¹ Voor- en Vroegschoolse Educatie

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Onderwijskansenbeleid	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-
Peuterspeelzalen	-37.000	-	-54.000	-	-54.000	-	-54.000	-	-54.000	-
Actualisatie kapitaallasten	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afschr Stad & Esch	32.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Administratieve correcties										
Leerplicht en kwalificatie	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Saldo	-9.000	15.000	-59.000	15.000	-59.000	15.000	-59.000	15.000	-59.000	15.000

Onderwijskansenbeleid

Het beschikbare bedrag kan naar beneden worden bijgesteld. Onderwijskansenbeleid algemeen is destijds opgenomen voor mogelijke uitgaven voor de eersteopvangschool en voor onderwijs aan vluchtelingen. Nu AZC Geeuwenbrug is gesloten en de eersteopvangschool in Havelterberg is verdwenen, blijven enkele (kleinere) uitgaven over zoals de Drentse monitor en the Lego League.

Peuterspeelzalen

In 2018 is de peuteropvang onder de Wet Kinderopvang gebracht. Tot deze harmonisatie werden de peuterspeelzalen als zodanig gesubsidieerd. Nu vragen alle ouders die peuteropvang afnemen, en tegelijkertijd aan de voorwaarden van de Wet Kinderopvang voldoen, de belastingtoeslag aan bij het Rijk. Het Ministerie heeft kosten van de gemeente overgenomen. Hierdoor is minder budget nodig voor de (overgebleven) individuele trajecten peuteropvang.

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft een correctie voor investeringen die zijn doorgeschoven naar 2019 en niet zijn verwerkt in de najaarsrapportage 2018.

Afshrijvingen Stad en Esch

Op sportaccommodatie en ontmoetingscentrum Stad en Esch wordt afgeschreven¹². Daar staat een gelijke jaarlijkse vrijval uit de bestemmingsreserve Stad & Esch tegenover. (Zie programma 0).

Leerplicht en kwalificaties

Het bedrag dat beschikbaar is voor de leerplicht, wordt jaarlijks opgehoogd met € 15.000. Dit bedrag wordt ontvangen van centrumgemeente Hoogeveen voor uitvoering van de kwalificatieplicht. Dit zijn de gelden voor de 16- en 17-jarigen die onderdeel zijn van de RMC-functie (Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie). Deze middelen gaan structureel naar centrumgemeente Hoogeveen. De uitvoering van de kwalificatieplicht is nu aangehaakt bij onze leerplichtfunctie.

¹² Dat is in afwijking van het eerdere raadsvoorstel, maar nieuwe spelregels BBV maken dat de wijze van verwerking in de administratie in 2018 is aangepast. Zie jaarrekening 2018.

Programma 5

Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Voor de maatschappelijke voorzieningen richten wij ons op de aanwezigheid van functies in dorpen.

Maatschappelijke voorzieningen worden integraal ingericht.

Sport, cultuur en recreatie worden ingezet ten dienste van maatschappelijke behoeftes, waarbij we rekening houden met maatschappelijk rendement. We zetten in op preventieve en integrale aanpak voor alle inwoners. Een onderdeel hiervan is het sportakkoord.

Wanneer het gaat over het beheer van openbaar groen dan zal duurzaamheid een prominente rol hebben.

Taakvelden

1. Sportbeleid en activering
2. Sportaccommodaties
3. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
4. Musea
5. Cultureel erfgoed
6. Media
7. Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Doelen 2020

1. Het tot stand komen en uitwerken van een erfgoedvisie is gereed.
2. Het opstellen van een gemeentelijk sportakkoord.

Totaaloverzicht

Programma 5	Sport, cultuur en recreatie				
	2019	2020	Meerjarenraming 2020-2023		
			2021	2022	2023
Lasten					
Najaarsrapportage 2018	4.669.000	4.344.000	3.925.000	3.855.000	3.888.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	223.000	99.000	79.000	79.000	-21.000
Voorjaarsrapportage 2019	4.892.000	4.443.000	4.004.000	3.934.000	3.867.000
Baten					
Najaarsrapportage 2018	408.000	280.000	232.000	254.000	306.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	73.000	73.000	73.000	73.000	-27.000
Voorjaarsrapportage 2019	481.000	353.000	305.000	327.000	279.000
SALDO programma 5	4.411.000	4.090.000	3.699.000	3.607.000	3.588.000

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
GIDS-gelden	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000	-	-20.000
Verkoop hout	-	-7.000	-	-7.000	-	-7.000	-	-7.000	-	-7.000
Sporthal Dwingeloo	16.000	-	6.000	-	6.000	-	6.000	-	6.000	-
Cultuurcoach	-24.000	-	24.000	-	-	-	-	-	-	-
Bibliotheken	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	-	-
Monumenten subsidie	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie kapitaallasten	12.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie subsidies	-25.000	-	-25.000	-	-25.000	-	-25.000	-	-25.000	-
BrinQ-Bomen	100.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nieuw beleids voorstel										
Evenementen terrein Uffelte	-	-	-	-	4.000	-	4.000	-	4.000	-
Administratieve correcties										
Veiligheidsdeskundige	-6.000	-	-6.000	-	-6.000	-	-6.000	-	-6.000	-
Saldo	223.000	73.000	99.000	73.000	79.000	73.000	79.000	73.000	-21.000	-27.000

GIDS-gelden

Voor de sportstimulering is een bijdrage vanuit de GIDS-gelden¹³ van het Rijk geraamd. Deze bijdrage wordt ontvangen in programma 0 en is onderdeel van de totale algemene uitkering.

Beheer Sporthal Dwingeloo

Het tarief voor beheer is geïndexeerd. Daarnaast is er éénmalig een verhoging van het budget voor beheer nodig om de noodzakelijke investeringen te kunnen doen.

Cultuurcoach

De middelen voor cultuurcoach zijn in 2018 overgeheveld naar 2019. De middelen van 2018 worden gespreid over 2019 en 2020, zodat er meer inzet mogelijk is van de cultuurcoach gespreid over twee jaar.

Bibliotheken

De provincie Drenthe heeft iedere Drentse gemeente voor vier jaren (2019 t/m 2022) achtereenvolgend per jaar een bedrag van €100.000 beschikbaar gesteld voor het organiseren van de toegankelijkheid en spreiding van bibliotheken. De gemeente draagt er zorg voor dat deze middelen ter beschikking van de bibliotheek gesteld worden. Voor de jaren 2021 en 2022 geldt een begrotingsvoorbehoud vanuit de provincie.

Monumentensubsidie

De eenmalige stimulans verduurzaming monumenten is uitgezet. Het budget komt ten laste van de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat.

Evenemententerrein Uffelte

Dit betreft de kapitaallasten van de beoogde investeringen. Zie daarvoor bijlage 1.

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft een correctie voor investeringen die zijn doorgeschoven naar 2019 en niet zijn verwerkt in de najaarsrapportage 2018.

Actualisatie subsidies

Bij het opstellen van de nieuwe begroting subsidies zijn alle budgetten opnieuw beoordeeld en ontstaat er een klein voordeel op het totaalbudget voor subsidies.

BrinQ-Bomen

Het college wil met de gemeenteraad een discussie over de financiële gevolgen van het op de visie BrinQ gebaseerde beheer van de openbare ruimte. Daarom is dit thema verschoven naar hoofdstuk 4:

¹³ GIDS = Gezond In De Stad.

ombuigingen / taakstellingen. Daar ligt de ruimte voor keuzen door de gemeenteraad. Wat betreft het onderhoud van de bomen wil het college geen risico lopen op incidenten. Daarom wordt hier alleen voor 2019 € 100.000 opgenomen voor het onderhoud. Voor de jaren vanaf 2020 is het onderhoud van de bomen opgenomen in het bedrag voor uitvoering van de visie BrinQ.

Indexatie zwembaden

De gemeenteraad dient ieder jaar expliciet te besluiten of zij wel of niet de exploitatiebijdragen van de drie zwembaden wil indexeren. Dit dient ieder jaar in de voorsjaarsrapportage te worden opgenomen. Voor de drie zwembadstichtingen geldt dat op basis van artikel 7 lid 3 van de exploitatieovereenkomst er geen aanleiding is om de exploitatiebijdragen te indexeren.

Inleiding

We willen de sociale cohesie en leefbaarheid in de gemeente versterken door meer aan te sluiten bij maatschappelijke en innovatieve initiatieven vanuit de inwoners. Hiermee vergroten we de participatie van inwoners. We continueren de regeling maatschappelijke initiatieven.

Binnen de planning- en controlcyclus blijft voor het sociaal domein de focus op vernieuwing en goede monitoring. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. Hier blijven we aandacht voor houden.

Taakvelden

1. Samenkracht en burgerparticipatie
2. Wijkteams
3. Inkomensregelingen
4. Begeleide participatie
5. Arbeidsparticipatie
6. Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
71. Maatwerkdienstverlening 18+
72. Maatwerkdienstverlening 18-
81. Geëscaleerde zorg 18+
82. Geëscaleerde zorg 18-

Doelen 2020

1. Realisatie van integrale toegang op het gebied van het sociaal domein.
2. Verder concretiseren van het plan van aanpak Eenzaamheid.
3. Verdere uitvoering geven aan de armoede agenda.

Voortgang project IGSD

Begin 2019 heeft uw gemeenteraad ingestemd met de opheffing van de IGSD per 1 januari 2020. Inmiddels is er een sociaal plan vastgesteld in overleg met de vakbonden en is het plaatsingsproces gestart. Voor alle vaste medewerkers zal er een plek zijn binnen één van beide gemeenten, te weten Steenwijkerland of Westerveld.

Aangezien het gemeentehuis nu al tien jaar in gebruik is én er een groep nieuwe medewerkers komt is de huisvesting opnieuw bekeken. Er zullen een aantal aanpassingen worden doorgevoerd en tevens zal de centrale hal opnieuw ingericht worden. Het voorstel voor deze aanpassingen is inmiddels klaar en het aanbestedingstraject loopt. De bedoeling is dat alles gereed is in de tweede helft van 2019.

De communicatie extern wordt nu gestart, zodat de betrokken inwoners op tijd op de hoogte zijn van de wijzigingen en wat zij kunnen verwachten.

Totaaloverzicht

Programma 6	Meerjarenraming 2020-2023					Sociaal domein
	2019	2020	2021	2022	2023	
Lasten						
Najaarsrapportage 2018	19.304.000	18.784.000	18.712.000	18.693.000	18.688.000	
Mutaties Voorjaarsrapportage	1.555.000	514.000	618.000	625.000	631.000	
Voorjaarsrapportage 2019	20.859.000	19.298.000	19.330.000	19.318.000	19.319.000	
Baten						
Najaarsrapportage 2018	3.594.000	3.618.000	3.588.000	3.592.000	3.587.000	
Mutaties Voorjaarsrapportage	62.000	-41.000	-238.000	-238.000	-238.000	
Voorjaarsrapportage 2019	3.656.000	3.577.000	3.350.000	3.354.000	3.349.000	
SALDO programma 6	17.203.000	15.721.000	15.980.000	15.964.000	15.970.000	

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Agenda Human Capital	35.000	-	35.000	-	35.000	-	-	-	-	-
Dingspilhuus	27.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijke initiatieven	-30.000	-	-30.000	-	-30.000	-	-30.000	-	-30.000	-
Actualisatie subsidies	26.000	-	12.000	-	12.000	-	12.000	-	12.000	-
IGSD 2 jaar 2019	325.000	113.000	-	-	-	-	-	-	-	-
IGSD van GR naar eigen budget	-	-	-269.000	60.000	-273.000	60.000	-285.000	60.000	-285.000	60.000
Dingspilhuus sloop	124.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Extra kosten GR GGD	74.000	-	74.000	-	74.000	-	74.000	-	74.000	-
IGSD doorwerking 2018	295.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eigen bijdrage WMO	-	-300.000	-	-300.000	-	-300.000	-	-300.000	-	-300.000
Jeugd incl. solidariteit	-170.000	-	-170.000	-	-170.000	-	-170.000	-	-170.000	-
WMO ongewijzigd beleid	350.000	-	400.000	-	700.000	-	750.000	-	750.000	-
Reestmond mdw. groen nr. gemeente	-	-	213.000	-	218.000	-	222.000	-	228.000	-
Nieuw beleids voorstel										
Vitaal platteland	50.000	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Leerstoel	100.000	-	50.000	-	50.000	-	50.000	-	50.000	-
Raadsbesluiten										
Eenzaamheid	150.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Administratieve correcties										
Sociaal Domein	199.000	199.000	199.000	199.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Saldo	1.555.000	62.000	514.000	-41.000	618.000	-238.000	625.000	-238.000	631.000	-238.000

Agenda Human Capital

In de Voorjaarsrapportage 2018 is al aangekondigd dat wij meedoen in de Regio Zwolle en de opdracht hebben in te spelen op de trends op de arbeidsmarkt. Intensieve samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden in de regio maakt het mogelijk om vroegtijdig te investeren in nieuwe initiatieven en pilots op terrein van Human Capital. De urgentie van beschikbaar en gekwalificeerd personeel voor bedrijven en de noodzaak tot innovatie en kansen voor iedereen in de regio bepaalt de prioriteit.

Dingspilhuus

De locatie Dingspilhuus blijft nog open tot 1 mei 2019. De sloop zal, naar verwachting, in het najaar van 2019 plaatsvinden. Aangezien het Dingspilhuus langer open blijft dan geraamd, zullen er ook kosten gemaakt worden. Hiervoor wordt een budget van € 27.300 aangevraagd. Voor de sloop is inmiddels een krediet door uw raad toegekend.

Maatschappelijke initiatieven

Binnen de maatschappelijke initiatieven kunnen de budgetten voor dorpsvisievorming en het bestuursakkoord bijgesteld worden omdat ze inmiddels opgenomen zijn in het reguliere beleid.

Actualisatie subsidies

Bij het opstellen van de nieuwe begroting subsidies zijn alle budgetten opnieuw beoordeeld en ontstaat er een klein voordeel op het totaalbudget voor subsidies.

IGSD

Bij het vaststellen van de begroting was het plan van aanpak hier buiten gehouden. Wij willen als gemeente wel inzetten op het plan van aanpak, maar hadden daar nog niet voldoende budget voor geraamd. Hierbij verzoeken wij u dit bedrag beschikbaar te stellen. Daarnaast was al een taakstelling op de IGSD opgenomen die nu nog niet ingevuld kan worden. Daarentegen hebben we vanuit de BUIG meer inkomsten van het Rijk ontvangen. Per saldo wordt nu een extra bedrag van € 212.000 aangevraagd om onze begroting weer aan te sluiten op de begroting van de IGSD.

IGSD van GR naar eigen budget

De uitvoering van de IGSD wordt nu gedaan in een gemeenschappelijke regeling met Steenwijkerland. Per 1 januari 2020 neemt de gemeente Westerveld de taken weer in eigen beheer, conform besluitvorming door de gemeenteraad.

Dingspilhuus sloop

Dit betreft de afwaardering van de borkwaarde vanwege de sloop. Er staat een vrijval uit de reserves tegenover. Zie actualisatie reserves onder programma 0.

Extra kosten GR GGD

Op basis van de voorlopige begroting van de gemeenschappelijk regeling voor de GGD zijn de kosten € 74.000 hoger.

IGSD Doorwerking van 2018

Op basis van de jaarrekening 2018 en de doorrekening van deze uitkomsten naar 2019 is de verwachting dat de lasten voor de IGSD hoger zijn. Dit komt door een hogere gemiddelde uitkering per cliënt, het inzetten van loonkostensubsidies voor de doelgroepen en de hogere programmakosten om deze taken uit te voeren.

Aanpassen eigen bijdragen Wmo

Met ingang van 1 januari 2019 is de inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor hulp en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) gewijzigd in een vaste bijdrage per persoon. Dit heet voortaan het abonnementstarief Wmo.

Jeugd inclusief solidariteit

Dit betreft het op basis van regionale afspraken doorzetten van ongewijzigd beleid.

WMO ongewijzigd beleid

In dit scenario continueert de gemeente Westerveld de huidige werkwijze. De basisgedachte hierbij is dat de uitgangspunten van de transformatie in het sociaal domein passend en adequaat zijn. Daarbij hebben we te maken met hogere lasten voor de uitvoering van de Wmo, door toename van de zorgvraag en zorgwaarde. En vanaf 2021 krijgen we te maken met een verhoging van onze bijdrage (geschat op € 200.000) voor beschermd wonen.

Reestmondmedewerkers groen naar de gemeente Westerveld

Een aantal medewerkers van Reestmond die in het groen werken komen in dienst van de gemeente Westerveld. Om deze indiensttreding mede te kunnen financieren is het verschil in huidige bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Reestmond opgenomen als dekking van deze indiensttreding. In het najaar van 2019 zal inzichtelijk en duidelijk worden wat de financiële gevolgen van deze overgang werkelijk zijn. De begroting van Reestmond stijgt in de jaren 2020 tot en met 2023. Deze stijging wordt met de bijdrage aan Reestmond en de financiering van de groenmedewerkers in totaal in de begroting gevoegd. Daarmee kan de overgang van de groenmedewerkers budgettair neutraal plaatsvinden.

Vitaal Platteland

Iedere gemeente in Drenthe kan bij de Provincie Drenthe een bedrag van € 50.000 aanvragen, op basis van de subsidieregeling Dorpsinitiatieven. De gemeente gebruikt dit als cofinanciering voor dorpsinitiatieven/maatschappelijke initiatieven. De subsidie is aangevraagd, maar nog niet toegekend.

Leerstoel

Voor het verkrijgen van de Buitengewone leerstoel cultureel erfgoed & maatschappelijke ontwikkeling (revitalisering sociale gedachte Maatschappij van Weldadigheid) in Westerveld is er een aanjaagbudget nodig. In het voortraject naar de installatie toe moet er veel werk verricht worden in het interesseren van partners, organisaties, overheden en ministeries. Onderdeel hiervan zijn gesprekken met universiteit en hogeschool en daarbij gesprekken met kandidaat-hoogleraren. Hiervoor wordt een aanjaagbudget van € 50.000 aangevraagd. Daarnaast zijn de kosten voor de leerstoel € 2 miljoen voor de periode van 5 jaar. Wij stellen voor om vanuit de gemeente hiervoor € 50.000 per jaar voor de looptijd van vijf jaar beschikbaar te stellen. Dit bedrag zal pas worden overgemaakt, wanneer de leerstoel is geïnstalleerd en dus alle andere financiering ook rond is.

Eenzaamheid

In maart 2018 is het landelijke actieprogramma 'Een tegen eenzaamheid' gepubliceerd. Het Rijk heeft voor de uitvoering daarvan een bedrag ter beschikking gesteld van € 150.000. Dat bedrag wordt conform het raadsbesluit van maart 2019 hier opgenomen. De inkomsten staan onder de algemene uitkeringen in programma 0.

Administratieve correcties

Er zijn correcties van het ene product naar het andere product, bijvoorbeeld binnen Jeugd.

Voor Beschermd wonen zijn afspraken gemaakt tot en met 2020. Daarna gaan de inkomsten uit beschermd wonen naar 0 en worden de kosten daarop aangepast.

Programma 7

Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Om gezondheidsrisico's voor bewoners en toeristen door het gebruik van bestrijdingsmiddelen te voorkomen, willen wij afspraken maken met telers en inwoners.

De in 2019 in beeld gebrachte kwetsbaarheden ten gevolge van klimaatverandering krijgt in 2020 zijn uitwerking in een risicodialoog met stakeholders om te komen tot een gezamenlijk maatregelenprogramma.

Taakvelden

1. Volksgezondheid
2. Riolering
3. Afval
4. Milieubeheer
5. Begraafplaatsen

Doelen 2020

1. Het inzetten van een Fonds Duurzame Landbouw en het organiseren van kennisbijeenkomsten.
2. Afronding risicodialoog vanwege de klimaatverandering en wat gepresenteerd wordt in integrale, dynamische themakaarten.
3. Het verder terugdringen van 'restafval'.

Totaaloverzicht

Programma 7	Volksgezondheid en milieu				
	2019	2020	Meerjarenraming 2020-2023		
			2021	2022	2023
Lasten					
Najaarsrapportage 2018	5.815.000	5.546.000	5.554.000	5.865.000	5.613.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	136.000	-19.000	-19.000	-19.000	-19.000
Voorjaarsrapportage 2019	5.951.000	5.527.000	5.535.000	5.846.000	5.594.000
Baten					
Najaarsrapportage 2018	5.319.000	5.156.000	5.141.000	5.496.000	5.189.000
Mutaties Voorjaarsrapportage	-	-	-	-	-
Voorjaarsrapportage 2019	5.319.000	5.156.000	5.141.000	5.496.000	5.189.000
SALDO programma 7	632.000	371.000	394.000	350.000	405.000

Financiële mutaties programma 7

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Actualisatie kapitaallasten	5.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie subsidies	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Raadsbesluiten										
Duurzaamheid	150.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Administratieve correcties										
Veiligheidsdeskundige	-19.000	-	-19.000	-	-19.000	-	-19.000	-	-19.000	-
Saldo	136.000	-	-19.000	-	-19.000	-	-19.000	-	-19.000	-

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft een correctie voor investeringen die zijn doorgeschoven naar 2019 en niet zijn verwerkt in de najaarsrapportage 2018.

Duurzaamheid

Op 30 oktober 2018 is tijdens de raadvergadering via een amendement een bestemmingsreserve duurzaamheid in het leven geroepen voor maatregelen waarmee de gemeente snel aan de slag kan. Voor 2019 wordt €150.000 gevraagd voor een permanente rubriek in de Westervelder, het opleiden en inzetten van gratis energiecoaches, een onderzoek naar de dakgeschiktheid van de gemeentelijke gebouwen voor zonnepanelen, het opstellen van een faseringsplan duurzaam wagenpark gemeente Westerveld, proceskosten transitievisie warmte, opzetten warmtesubsidie, extra budget duurzaamheidsbon 2019 en proceskosten Regionale Energiestrategie 2019.

In de bestemmingsreserve is € 450.000 opgenomen voor drie jaar. Hier wordt het eerste jaar besteed.

Inleiding

We willen de Woonvisie uitvoeren. Specifiek aandachtspunt is de promotie van de gemeente als aantrekkelijke en excellente woongemeente.

De invoering van de Omgevingswet zal deze bestuursperiode van groot belang zijn. De wet kent niet alleen inhoudelijke vergaande veranderingen, maar zal ook een omslag in rol en houding van de gemeente betekenen. In lijn met de samenlevingsakkoorden betrekken wij bij dit proces organisaties en inwoners.

Taakvelden

1. Ruimtelijke Ordening
2. Grondexploitatie
3. Wonen en bouwen

Doelen 2020

1. Samen met de inwoners een start maken met het opstellen van de omgevingsvisie.
2. Uitvoering geven aan het plan van aanpak voor de implementatie van de omgevingswet per 1 januari 2021.
3. We willen het gebruik van aardgas terugdringen en voorkomen door alle nieuwbouwwoningen en bedrijfsgebouwen aardgasvrij te laten bouwen en verduurzamen coöperatiewoningen door prestatieafspraken te maken over 'nul op de meter' bij renovatie van huurwoningen.

Voortgang Project invoering Omgevingswet

In het derde kwartaal van 2018 is gestart met het project voor de invoering van de Omgevingswet. De duur van het project is drie jaar. De Omgevingswet treedt (naar verwachting) op 1 januari 2021 in werking.

Het projectteam is samengesteld uit tien interne medewerkers. Het project is opgedeeld in drie deelprojecten:

1. Beleid & Regels (ontwikkeling omgevingsvisie en omgevingsplan).
2. Organisatie & Dienstverlening (snellere procedures, goede dienstverlening).
3. Digitalisering & DSO (systemen en procesinrichting gereed maken voor het aansluiten op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) op 1-1-2021).

Eind 2018 is er na een aanbestedingsprocedure een keuze gemaakt voor een ondersteunend adviesbureau. Hun activiteiten zullen voornamelijk ondersteunend zijn in het deelproject Beleid & Regels.

Het eerste doel is de ontwikkeling van een omgevingsvisie. Participatie met inwoners is hierbij belangrijk. Hiertoe wordt er in 2019 een campagne ingericht om de inwoners actief te benaderen met de vraag hoe zij de toekomst van Westerveld zien. Deze campagne is gestart in mei 2019. Ook de reguliere gesprekspartners van de gemeente worden hierbij betrokken. De activiteiten worden gekoppeld aan de ontwikkeling van samenlevingsakkoorden. De vaststelling van de omgevingsvisie is voorzien uiterlijk in het eerste kwartaal van 2021.

In 2019 ligt de nadruk voor de interne organisatie op de bewustwording en zal er een impactanalyse gemaakt worden. Op het terrein van de ICT wordt geïnventariseerd welke aanpassingen er eventueel nodig zijn om op 1 januari 2021 klaar te zijn om aan te sluiten op het DSO-LV, het nieuwe digitale loket. Hierbij is er verbinding met het ICT project Westerveld2020.

Totaaloverzicht

Programma 8	Meerjarenraming 2020-2023					VHROSV
	2019	2020	2021	2022	2023	
Lasten						
Najaarsrapportage 2018	3.454.000	2.854.000	2.989.000	2.798.000	2.551.000	
Mutaties Voorjaarsrapportage	547.000	895.000	336.000	74.000	57.000	
Voorjaarsrapportage 2019	4.001.000	3.749.000	3.325.000	2.872.000	2.608.000	
Baten						
Najaarsrapportage 2018	1.926.000	1.343.000	1.478.000	1.387.000	1.140.000	
Mutaties Voorjaarsrapportage	616.000	895.000	336.000	74.000	57.000	
Voorjaarsrapportage 2019	2.542.000	2.238.000	1.814.000	1.461.000	1.197.000	
SALDO programma 8	1.459.000	1.511.000	1.511.000	1.411.000	1.411.000	

Financiële mutaties

Omschrijving	2019		2020		2021		2022		2023	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Autonome ontwikkelingen										
Energietoezicht RUD	7.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Actualisatie kapitaallasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanpassing GREX	616.000	616.000	895.000	895.000	336.000	336.000	74.000	74.000	57.000	57.000
College besluiten										
Woonvisie	25.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Administratieve correcties										
Omgevingswet	-101.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo	547.000	616.000	895.000	895.000	336.000	336.000	74.000	74.000	57.000	57.000

Energietoezicht RUD

In de decembercirculaire 2018 is een bedrag beschikbaar gesteld via de algemene uitkering voor het energietoezicht en voor de implementatie van de 'informatieplicht energiebesparende maatregelen'. De RUD heeft in het jaarprogramma hiervoor uren en werkzaamheden opgenomen. Het betreffen wettelijke maatregelen waarmee energie (en geld-)besparing bij bedrijven wordt en gestimuleerd. Wij stellen voor om het ontvangen bedrag hiervoor beschikbaar te stellen.

Collegebesluiten

Het college heeft op 26 maart 2019 ingestemd met het volgende. Het budget voor het herschrijven van de Woonvisie van € 25.000 is voor 2018 niet benut. De campagne 'Lang zult u wonen' is niet in 2018 gestart. Het (restant)budget is niet overgeheveld naar 2019. In deze Voorjaarsrapportage wordt het bedrag van € 25.000 opnieuw opgenomen om de Woonvisie verder af te kunnen ronden en mee te doen met de campagne 'Lang zult u wonen'.

Administratieve correcties

Er zijn correcties van het ene product naar het andere product. Zo wordt een deel van de beschikbare middelen voor de omgevingswet ingezet als dekking voor de personele kosten. De herschikking van baten of lasten is budgettair neutraal.

Overige onderdelen programmaplan

Bijlage 1 Overzicht investeringen

Dit betreft het volledige overzicht inclusief de mutaties nieuwe investeringen en wijzigingen.

Omschrijving	Progr.	Over naar 2019	Investing:					Kapitaallasten:						
			2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023		
Economisch Nut:														
Riolering vrijverval (2017)	7	Ja	142.076					142.076						
Riolering vrijverval (2018)	7	Ja	203.358					203.358						
Riolering vrijverval (2019)	7		227.779					227.779						
Riolering vrijverval (2020)	7			224.955					224.955					
Riolering vrijverval (2021)	7				222.784					222.784				
Riolering vrijverval (2022)	7					125.863					125.863			
Riolering vrijverval (2023)	7						124.170					124.170		
Riolering drukriolering bouwkundig (2019)	7		25.000					25.000						
Riolering drukriolering mech/elektr (2020)	7			33.000					33.000					
Riolering drukriolering mech/elektr (2021)	7				33.000					33.000				
Riolering drukriolering mech/elektr (2022)	7					432.000					432.000			
Riolering drukriolering mech/elektr (2023)	7						20.000					20.000		
Riolering gemalen mech/elektr (2023)	7						18.000					18.000		
Riolering bouwkundig (2019)	7		194.000					194.000						
Riolering bouwkundig (2020)	7			40.000					40.000					
Riolering bouwkundig (2022)	7					17.000					17.000			
Riolering bouwkundig (2023)	7						151.000					151.000		
Riolering persleiding (2021)	7				27.000					27.000				
Riolering Milieumaatregelen (2018)	7	Ja	149.698					149.698						
Riolering Milieumaatregelen (2019)	7		150.000					150.000						
Riolering Milieumaatregelen (2020)	7			150.000					150.000					
Riolering Milieumaatregelen (2021)	7				150.000					150.000				
Riolering Milieumaatregelen (2022)	7					150.000					150.000			
Riolering Milieumaatregelen (2023)	7						150.000					150.000		
Riolering Stedelijk watersysteem (2018)	7	Ja	10.517					10.517						
Riolering Stedelijk watersysteem (2019)	7		46.600					46.600						
Riolering Stedelijk watersysteem (2020)	7			46.600					46.600					
Riolering Stedelijk watersysteem (2021)	7				46.600					46.000				
Riolering Stedelijk watersysteem (2022)	7					46.600					46.600			
Riolering Stedelijk watersysteem (2023)	7						46.600					46.600		
Begraafplaatsadministratie (2018)	7	Ja	8.770						5.132	5.107	5.082	5.057		
Holtingerpoort aanpassingen informatiecentrum (2019)	3		40.000						2.200	2.190	2.180	2.170		
Renovatie sportveld (2018)	5	Ja	33.615						1.849	1.840	1.832	1.824		
Renovatie sportveld (2019)	5		33.615						1.849	1.840	1.832	1.824		
Renovatie sportvelden (2020)	5			33.615						1.849	1.832	1.824		
Bouw sportzaal Stad en Esch	5	Ja	343.562					343.562						
Aanpassing Brink 4b Dwingeloo	0	Ja	50.570						635	635	635	635		
Aanpassingen gemeentehuis	0		523.000						20.048	19.961	19.874	19.787		
Vervanging Pc's en monitoren (2019)	0		143.500						29.418	29.274	29.131	28.844		
Inrichten infrastructuur SCC-ONS (2019)	0		544.022						niet op afschrijven, investering gaat naar SSC-ONS					
Vervanging opslagmedium voor servers (2017)	0	Ja	35.000						7.175	7.140	7.105	7.070		
Vervanging Mobiele Devices (2018)	0	Ja	35.500						9.052	9.008	8.964	8.920		
Vervanging laptops (2019)	0		29.000						2.395	2.359	2.323	2.286		
Vervanging scanners (2018)	0	Ja	10.000						2.550	2.537	2.524	2.511		
Software Planon en e-beluitvorming	0	Ja	41.691						11.480	11.425	11.369	11.313		
Vervanging telefooncentrale gemeentehuis (2016)	0	Ja	80.000						6.554	6.523	6.492	6.461		
Videosysteem Raadzaal (2019)	0		55.000						9.442	9.396	9.350	9.304		
Vervanging vrachtwagen MAN 18320 (2018)	0	Ja	274.050						35.627	35.455	35.284	35.113		
Vervanging Nido Stratos natstroommachine (2018)	0	Ja	46.350						3.797	3.779	3.761	3.744		
Vervanging vrachtwagen MAN 18225 (2019)	0		275.000						35.750	35.578	35.406	35.234		
Vervanging VW Caddy (2019)	0		39.000						3.675	3.658	3.640	3.623		
Vervanging VW Caddy (2019)	0		39.000						3.675	3.658	3.640	3.623		
Vervanging VW Caddy (2019)	0		39.000						3.675	3.658	3.640	3.623		
Werktuigen	0		15.000						1.229	1.223	1.217	1.212		
Hoogwerker (2017)	0	Ja	11.081						3.742	3.724	3.706	3.688		
VW Transporter enkele cabine met kraan (2018)	0	Ja	54.952						6.401	6.371	6.341	6.310		
Vrachtwagen MAN TGS 18-320 (2020)	0			150.000						12.288	12.230	12.173		
VW Transporter gesloten (2020)	0			61.000						6.405	6.374	6.344		
Hogedrukspuit Rioned HD 50 de luxe (2020)	0			15.000						1.229	1.223	1.217		
Vervanging VW Caddy (2021)	0				42.000						3.440	3.424		
Vervanging VW Caddy (2021)	0				42.000						3.440	3.424		
Tractor Claas Arion	0					80.000						8.400		
Houtversnipperaar	0					56.000						4.588		
Hogedrukspuit Rioned HD 50 de luxe (2022)	0					15.000						1.229		
Zoutstrooier Epoke LBO (2022)	0					35.000						2.867		
Zoutstrooier Sirius (2022)	0					40.000						3.277		
Zoutstrooier Sirius (2022)	0					40.000						3.277		
Zoutstrooier Igloo (2022)	0					33.000						2.703		
Totaal Economisch Nut:			3.949.306	754.170	563.384	1.070.463	509.770	1.492.590	706.905	711.894	1.010.330	773.693		

Omschrijving	Progr.	Over naar 2019	Investing:					Kapitaallasten:						
			2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023		
Maatschappelijk Nut														
Herinrichten Vledderweg en Dorpsstraat Vledder (2015)	2	Ja	10.778							26.196	26.078	25.961	25.843	
Vervanging + reconstructie wegen (2018)	2	Ja	447.585							27.994	27.869	27.745	27.620	
Vervanging + reconstructie wegen (2019)	2		200.000							9.000	8.960	8.920	8.880	
Vervanging + reconstructie wegen (2020)	2			1.027.000							46.215	46.009	45.804	
Vervanging + reconstructie wegen (2021)	2				299.000							13.455	13.395	
Vervanging + reconstructie wegen (2022)	2					830.000							37.350	
Vervanging + reconstructie wegen (2023)	2						200.000							
Reconstructie dorpskern Diever (2017)	2	Ja	1.160.154							78.750	78.400	78.050	77.700	
Kwaliteitsimpuls fietspaden (2017)	2	Ja	99.600							11.085	11.036	10.986	10.937	
Fietspad De Vennen - De Mussels	2	Ja	42.448							15.603	15.533	15.463	15.393	
Vervanging M.A. Naamen van Eemneslaan (2018)	2	Ja	278.439							20.663	20.571	20.479	20.387	
Ruimtelijk actieplan Havelte	2	Ja	986.357	500.000	350.000	350.000	400.000			83.795	105.922	121.199	136.406	
Reconstructie Heuvelenweg (2019)	2		270.000							12.150	12.096	12.042	11.988	
Heronwikkeling locatie Dingspilhuis (2019)	2		820.000							36.900	36.736	36.572	36.408	
Herinrichting omgeving Stad en Esch (2019)	2		480.000							21.600	21.504	21.408	21.312	
Uitvoering Licht- en Duisternisplan 2011-2020	2	Ja	213.759	179.500					213.759	179.500				
Armaturen IJsselmijgebied (2020)	2			64.380							2.897	2.884	2.871	
Uitvoering beleid- en beheerplan Brinken (2019)	2		15.000							675	672	669	666	
Uitvoering beleid- en beheerplan Brinken (2020)	2			15.000							675	672	669	
Evenementterrein en Brink Dwingeloo (2018)	2	Ja	38.726							8.968	8.928	8.888	8.848	
Evenementterrein Uffelte (2020)	2			80.000							3.600	3.584	3.568	
Totaal Maatschappelijk Nut			5.062.846	1.865.880	649.000	1.180.000	600.000		213.759	532.879	424.092	451.402	502.477	
Grondexploitatie														
Complex Oeveraseweg - Meenteweg	8		490.686	-577.359	23.835					557	-2.228	-3.444		
Complex Zorgvlied Noord-Oost II 2e fase	8		-47.089	-42.414	-21.325	-70.843				98	-950	-4.117	-6.828	
Complex Kalterbroeken Diever	8		-597.403	-837.602	-405.850	-69.657	138.912			18.717	33.163	32.703	30.277	25.676
Totaal Grondexploitatie			-153.806	-1.457.375	-403.340	-140.500	138.912		19.372	29.985	25.142	23.449	25.676	

De investering voor de inrichting van de infrastructuur SSC-ONS is een voorfinanciering. Nadat de toetreding van de gemeente Westerveld tot de gemeenschappelijke regeling SSC-ONS definitief is geworden, zal deze investering voor infrastructuur worden overgedragen aan SSC-ONS. Er wordt daarom niet op afgeschreven.

Voor het inzicht presenteren we hieronder de nieuw gevraagde investeringen. De toelichtingen staan vermeld bij de programma's.

Investerings in:	progr.	*	2019	2020	2021	2022	2023
Armaturen IJsselmijgebied	2		-	64.380	-	-	-
Evenementen terrein Uffelte	5		-	80.000	-	-	-
Reconstructie wegen	2		-	-	-	-	200.000
Exploitatie Holtingerpoort	3		40.000	-	-	-	-
Ruimtelijk actieplan Havelte	2	*	-	-	350.000	350.000	400.000
Infrastructuur SSC-ONS	0	R	223.000	-	-	-	-
totaal			263.000	144.380	350.000	350.000	600.000

Een "*" betekent in dit geval dat de gemeenteraad nu nog niet instemt met het beschikbaar stellen van dit krediet. Er bestaat een voornemen op dit onderdeel een taakstelling op te nemen. Zie hoofdstuk 4.

Een 'R' betekent dat de gemeenteraad door middel van een besluit al heeft ingestemd met de verwerking van dit investeringskrediet. Het betreft een aanvulling op de bestaande ter beschikking gestelde kredieten, waarbij de bestaande kredieten opnieuw worden gealloceerd.

Voor het beschikbaar stellen van overige nieuwe kredieten wordt de instemming gevraagd van de gemeenteraad.

Toelichting

Vervangen Armaturen IJsselmijgebied

De armaturen en lampen in het oude IJsselmijgebied (gebied rondom Havelte, Uffelte, Havelterberg en Wapserveen) worden vervangen. De armaturen worden omgebouwd tot LED-armaturen. Door deze aanpassing wordt er een besparing gerealiseerd op de energiekosten, de CO2-uitstoot wordt verminderd en de levensduur van LED-lampen is langer. Er wordt een investeringskrediet gevraagd van € 64.380 in 2020.

Evenemententerrein Uffelte

Vanuit het dorp Uffelte is uitgesproken om meerdere evenementen en activiteiten per jaar op passende wijze te organiseren. We willen dit faciliteren. Het huidige evenemententerrein in Uffelte is hiervoor niet geschikt vanwege lopende afspraken en de ligging van het terrein. Het korfbalterrein zou hiervoor wel geschikt zijn, maar hiervoor dienen een aantal aanpassingen aan het terrein gedaan te worden zoals verharding om te laden en te lossen, aanpassen bosschage, verlichting en basis NUTS-voorzieningen. De financiering is gebaseerd op cofinanciering waarbij de gemeente de materialen beschikbaar stelt, en de bevolking een groot deel van de arbeid op zich neemt.

Reconstructie wegen

In het jaarlijks budget (groot) onderhoud wegen wordt geen rekening gehouden met het plegen van duurzaam onderhoud, zoals aanpassingen aan de huidige tijd van de wegfundering, wegopsluiting en het toepassen van duurzame materialen. Het niet toepassen van funderingen en kantopsluitingen leidt tot een kortere levensduur en uiteindelijk tot hogere jaarlijkse onderhoudskosten. Het niet toepassen van nieuwe materialen (lees: elementenverharding) geeft minder comfortabele wegen en paden. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten voor aanpassingen, vervangingen en reconstructies van wegen aparte investeringen worden aangevraagd. Deze werkzaamheden zijn niet opgenomen in de Voorziening wegen. De investeringskredieten t/m het dienstjaar 2022 zijn beschikbaar gesteld. De jaarschijf 2023 moet nog worden toegevoegd. Hierbij vragen we een investeringskrediet van € 200.000 voor 2023 ter beschikking te stellen.

Exploitatie Holtingerpoort

Het Informatiecentrum Holtingerpoort is in 2017 gerealiseerd en opgeleverd. Er is destijds onvoldoende rekening gehouden met de noodzakelijke investeringen voor de exploitatie van het gebouw.

Het college heeft een krediet toegekend (€ 40.000) om de benodigde aanpassingen te doen, zodat de exploitatie nog dit voorjaar van start kan gaan.

Ruimtelijk actieplan Havelte

De vernieuwing van de openbare ruimte dient als verbinding te fungeren om het historisch raamwerk van wegen, groen en water in het dorp te herstellen. We willen hiermee een aantrekkelijk verblijfsklimaat creëren voor inwoners/ondernemers en toeristen. De routes dienen een aantrekkelijk verbinding/plek te vormen tussen het dorp Havelte en Holtingerveld. Afgelopen periode er een start gemaakt met dit Ruimtelijk Actieplan Havelte. Om hier een vervolg aan te geven zijn investeringen zoals voorgesteld nodig. Het betreft: Herinrichting Molenweg en gebied rondom de Veldkei, Renovatie Secretaris Waterboltpark, Kosterijstraat, Dikkesteenweg (deel), Boskampbrugweg (deel) (gedeeltelijk).

De planning is een voorlopige inschatting en is mede afhankelijk van de bouwactiviteiten zorgcentrum de Molenhof en de renovatie van de Veldkei.

Dit maakt onderdeel uit van de ombuigingen / taakstellingen. Zie paragraaf 4.4.

Infrastructuur SSC-ONS

Daartoe heeft de raad op 23 april 2019 al positief besloten.

Bijlage 2 Bedrijfsvoering

Personeel en inhuur

De uitgaven voor inhuur van de maanden januari tot eind maart 2019 zijn in het onderstaande overzicht weergegeven. Vooralsnog laten deze cijfers geen grote bijzonderheden zien. Het wordt moeilijker om aan personeel te komen. We zullen meer gebruik maken van inhuur. Het gevolg daarvan is dat de kosten kunnen stijgen.

	2015	2016	2017	2018	jan-mrt
Inhuur vacatureruimte	604.372	616.534	937.070	808.547	169.527
Inhuur vervanging ziekte	276.098	141.333	166.256	279.138	94.629
Advisering/interim	49.109	107.816	72.153	43.023	44.929
Piekwerk	450.734	716.400	659.919	512.348	70.857
Seizoen	178.221	236.761	273.293	346.467	161.087
Overig	42.803	38.217	9.220	14.042	10.719
Totale inhuur excl. extern advies	1.601.337	1.857.061	2.117.911	2.003.565	551.748
Extern advies	535.773	537.640	255.491	313.983	69.612
Totale inhuur incl. extern advies	2.137.110	2.394.701	2.373.402	2.317.548	621.360

De loonkosten over de maanden januari - maart zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Het percentage inhuur geeft de inhuur weer ten opzichte van de totale loonsom.

Er is ten opzichte van voorgaande jaren een herrekening doorgevoerd, waarbij nu ook de inhuur vacatureruimte meegenomen is in het totale percentage. De inhuur extern advies is hierin niet meegenomen omdat onduidelijk is in hoeverre deze inhuur meegenomen is in de cijfers vanuit de benchmark.

De inhuur op vacatureruimte is in het verleden niet meegeteld omdat we dit altijd beschouwd hebben als ruimte binnen de loonsom, die afhankelijk van de situatie vast of tijdelijk ingezet werd. Echter wordt deze inhuur wel meegeteld bij de bepaling van de benchmark waardoor wij tot een correctie van de percentages besloten hebben.

Jaar	Loonsom regulier	Kosten inhuur	Loonsom incl. inhuur	Percentage	Benchmark
2014	8.126.146	1.288.734	9.414.880	13,7%	10%
2015	8.125.472	1.601.337	9.726.809	16,5%	14%
2016	8.095.831	1.857.061	9.952.893	18,7%	16%
2017	8.503.886	2.117.911	10.621.797	19,9%	17%
2018	8.933.197	2.003.565	10.936.762	18,3%	
jan-mrt 2019	2.865.604	551.748	3.417.352	16,1%	

Het cijfer vanuit de benchmark 2018 wordt medio 2019 bekend gemaakt.

Ziekte

Waar het gaat om vervanging van ziekte-, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is in 2019 een budget beschikbaar van € 203.000. Dit is een budget van ongeveer 2% van de totale loonsom. Het ziektepercentage daarentegen bedraagt over de maanden januari t/m maart 5,8% (excl. zwangerschappen).

In de tweede bestuursrapportage van 2014 hebt u ruimte gegeven om indien nodig extra in te huren tot een bedrag van maximaal het percentage van het landelijk gemiddelde ziekteverzuimcijfer (in 2017 bedroeg deze 5,4%-cijfer 2018 wordt medio 2019 bekend gemaakt). Gezien het relatief hoge percentage langdurig zieken waarvoor ingehuurd moet worden voorzien we aan het eind van het jaar een lichte overschrijding van het beschikbare budget.

Vaststellingsblad

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Westerveld op 9 juli 2019.

de voorzitter,

de griffier,

H.Jager

R.J. van der Veen